

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

JAROSLAVA KŘÍŽKOVÁ

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KOMUNIKACE A LIDSKÉ ZDROJE

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dopady korupčního jednání na veřejné zakázky

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Říjen/2011

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Jaroslava Křížková/KLZ3

JMÉNO VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prof. Ing. Milan Žák, CSc.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracovala samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použila pouze literární prameny v práci uvedené.

Datum a místo: 1. 8. 2011, Litoměřice

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala především vedoucímu bakalářské práce Prof. Ing. Milanu Žákovi, CSc. za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytli při zpracování mé bakalářské práce. Dále děkuji za konzultace PhDr. Jakubovi Železnému a všem firmám, zejména firmě ACT Litoměřice s.r.o., Gardenline s.r.o., ECOTHERM STAVBY s.r.o. a Václav Šmíd topení-plyn.

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

**Dopady korupčního jednání na veřejné
zakázky**

Corruption impact on public procurement

Autor: Jaroslava Křížková

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřena na korupci ve veřejných zakázkách. Úvod této práce je věnován vysvětlení jednotlivých pojmů. Nejprve je vysvětlen pojem korupce, dále jsou popsány způsoby měření korupce a všeobecné působení korupce ve veřejné správě. V další teoretické části je charakterizován pojem veřejná zakázka a popsáno rozdělení veřejných zakázek a výběrových řízení. Také je analyzována problematika korupce ve veřejných zakázkách na regionální úrovni. V analytické části je v souladu s cíli práce, určován ekonomický dopad korupce na veřejné zakázky, metodou statistické analýzy. Poměrovým ukazatelem byl zvolen HDP a Index CPI. Další použitou metodou je dotazníkové šetření provedené na vybraném vzorku respondentů na regionální úrovni. Zvolené metody mají pomoci ověřit hypotézu práce, která spočívá v tvrzení, že legislativa upravující zadávání veřejných zakázek, dostatečně nezabraňuje korupci a veřejné zakázky jsou výrazně prodražovány.

Summary

This thesis focuses on corruption in public procurement. Introduction of this work is devoted to explanation of terms. First is explained the concept of corruption, further describes methods of measuring corruption and general effects of corruption in public administration. The more theoretical part is characterized term public procurement and described the distribution of public contracts and tenders. It is also analyzed the issue of corruption in public procurement at the regional level.

The analytical section is consistent with the objectives of the work, determined the economic impact of corruption on public procurement, using statistical analysis. Evaluative indicator was elected GDP and CPI. Another method used is a questionnaire survey conducted on a sample of respondents at the regional level. The chosen methods should help verify the hypothesis of work, which consists in asserting that the legislation in public procurement is sufficiently prevent corruption and public procurement are significantly surcharge.

Klíčová slova:

Korupce, veřejné zakázky, veřejná správa, metody měření korupce, HDP – Hrubý domácí produkt, úplatek, zadávání veřejných zakázek.

Keywords:

Corruption, public tenders, public administration, methods of measuring corruption, GDP - Gross Domestic Product, bribe, procurement.

JEL Classification:

H57 – Procurement

E62 – Fiscal Policy

R19 – General Regional Economics - Other

Obsah

1 Úvod	1
2 Korupce	4
2.1 Význam slova korupce, základní charakteristika	4
2.2 Typy korupce	6
2.3 Měření korupce	8
2.4 Prostředí podporující korupci	12
2.4.1 Působení korupce v decentralizovaném systému	14
2.4.2 Všeobecné důsledky působení korupce ve veřejné správě	15
2.5 Kontrolní mechanismy a instituce zabývající se korupcí	16
3 Veřejné zakázky	17
3.1 Co je veřejná zakázka	17
3.2 Rozdělení veřejných zakázek a výběrových řízení	18
3.2.1 Druhy veřejných zakázek	19
3.2.2 Zadávací řízení	20
3.3 Korupce ve veřejných zakázkách	22
3.3.1 Problematika korupce ve veřejných zakázkách na regionální úrovni	25
3.3.2 Ukazatele transparentnosti trhu veřejných zakázek v ČR	27
4 Metody výzkumu a jeho realizace	29
4.1 Zvolený cíl práce a hypotéza	30
4.2 Charakteristika použitých metod a výsledky výzkumu	31
4.2.1 Určení vzájemného vztahu ukazatele HDP a Indexu CPI	32
4.2.2 Výsledky dotazníkového šetření	35
4.3 Reflexe nezodpovězených otázek na téma zadávání veřejných zakázek	44
5 Závěr	46
Literatura	50
Přílohy	

Seznam zkratk

BPI	Bribe Payers Index (Index plátců úplatků)
CPI	Corruption Perception Index (Index vnímání korupce)
CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění
FAÚ	Finanční analytický útvar
ISVZ	Informační systém o veřejných zakázkách
MMF	Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund)
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NBÚ	Národní bezpečnostní úřad
NFPK	Nadační fond proti korupci
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
TI	Transparency International
WB	World Bank (Světová banka)
ZOVZ	Zákon o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb. v platném znění

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj ukazatele HDP v ČR a UL kraji a Indexu CPI, r. 2003 - 200932

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu osob obžalovaných a odsouzených za úplatkářství.....	11
Graf 2 Míra korupce v různých institucích dle mínění obyvatel ČR.....	11
Graf 3 Ukazatel transparentnosti veřejných zakázek v ČR v letech 2001 - 2009	11
Graf 4 Vývoj Indexu CPI a ukazatele HDP v ČR v období let 2003 - 2009	11
Graf 5 Vývoj Indexu CPI a ukazatele HDP v UL kraji v období let 2003 - 2009 ...	11
Graf 6 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 1	11
Graf 7 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 2	11
Graf 8 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 3	11
Graf 9 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 4	11
Graf 10 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 5	11
Graf 11 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 7	11
Graf 12 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 8	11
Graf 13 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 9	11
Graf 14 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 8	10

Seznam obrázků

1 Úvod

Současným velkým celospolečenským problémem, který je probírán ze všech možných stran v nejrůznějších médiích je korupce, a to zejména korupce týkající se veřejných činitelů, politiků a veřejné správy obecně. Velice aktuálním problémem je především ovlivňování veřejných zakázek korupčním jednáním. Není snad dne, aby nevyšla na povrch nová kauza o předražené veřejné zakázce, v horším případě navíc celkově nekvalitně provedená.

Jelikož veřejné zakázky jsou financovány ze zdrojů veřejných financí, jedná se tak o peníze všech občanů. Společným zájmem občanů je znát za jakým účelem, jak efektivně a také zda hospodárně a účelně byly veřejné peníze vynaloženy.

Právě veřejné zakázky jsou ve velkém množství zneužívány k obohacování jednotlivců - korupčně jednajících firem a úředníků v jejichž rukách je osud konkrétní veřejné zakázky, potažmo veřejných peněz. Jelikož úředník nemanipuluje se svými penězi, nehospodárnost a neefektivita projektu ho netíží, naopak je v jeho osobním zájmu, stejně tak jako je v zájmu úplatek poskytující firmy. Veřejná zakázka by se dala také popsat jako forma svěřeni produkce veřejných statků do rukou soukromého subjektu.

Zadávání veřejných zakázek je legislativně upraveno zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění a v současné době byl do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky zaslán návrh novely, který by měl odstranit některá problematická ustanovení tohoto zákona, usnadňující zainteresovaným stranám korupčně jednat.

Cílem této práce je určit některé ekonomické souvislosti působení korupce na veřejné finance, zejména co se týče ekonomických dopadů korupce v regionu Ústecký kraj.

Ekonomické dopady jsou v práci určovány z hlediska stanovení míry vzájemného vztahu vývoje HDP jako ukazatele výkonnosti ekonomiky a Indexu CPI jako měřítka pro velikost korupce, který každoročně vyhodnocuje mezinárodní nezisková organizace Transparency International .

Změna HDP je posuzována jak z hlediska vývoje v celé ČR, tak vývoje v samotném v regionu Ústeckého kraje.

Sekundárním cílem je zjistit, jak velké množství veřejných zakázek v Ústeckém kraji je ovlivněno korupčním jednáním a jak velký finanční dopad má korupce na veřejné zakázky.

Posledním cílem je identifikovat některé ochranné a sankční mechanismy, jejichž implementace by přispěla k efektivnějšímu boji proti korupci ve veřejných zakázkách a mohla by přispět k hospodárnějšímu vynakládání veřejných financí.

Sekundární cíle se autorka pokusí zodpovědět explorací dat na základě výsledků kvantitativního dotazníkového šetření. Vybraným vzorkem respondentů budou malí a střední podnikatelé působící v Ústeckém kraji. Výsledky průzkumu by také měly sloužit k vyvození obecnějších závěrů.

V souvislosti se stanovenými cíli se autorka pokusí potvrdit hypotézu, že zadávání a realizace veřejných zakázek, tak jak je upravena současnou legislativou, vytváří prostředí snadno ovlivnitelné korupcí a veřejné zakázky jsou korupčním jednáním výrazně prodražovány.

V úvodní teoreticko-metodologické části, konkrétně se jedná o kapitoly 2 a 3, je vysvětlen pojem korupce, dále jsou popsány typy korupce, metody měření korupce, problematika korupce ve veřejné správě a vybrány některé instituce a organizace zabývající se korupcí. Třetí kapitola se věnuje veřejným zakázkám, vysvětlení pojmu, problematice rozdělení veřejných zakázek a výběrových řízení, problematice korupce ve veřejných zakázkách v rámci celorepublikové i regionální úrovně.

V analytické části je použita metoda komparace vývoje ukazatelů HDP a Indexu vnímání korupce CPI, a to meziroční procentní změny těchto ukazatelů v období let 2003 – 2009. Pro komparaci těchto dvou veličin je použita statistická funkce v aplikaci Microsoft Excel CORREL, pomocí níž je vypočítán korelační koeficient, který určí závislost mezi oběma veličinami.

K dosažení cílů práce je dále použita metoda explorace dat pomocí dotazníkového šetření. Jedná se o kvantitativní výzkum určený především k získání informací ohledně objemu výskytu korupce ve veřejných zakázkách v Ústeckém kraji. Dotazník je kombinací dichotomických otázek (ano/ne) a uzavřených otázek, kde je na výběr více možných odpovědí.

2 Korupce

Korupce jako všeobecně negativní jev se vyskytuje pravděpodobně ve všech odvětvích lidské činnosti, kde korupční jednání může přinést určitou výhodu jedinci či jedincům.

V lidské povaze je zakotvena snaha o dosahování cílů co nejjednodušeji a bez nutnosti dodržování pravidel, vyspělá společnost by však měla mít zakotvena dostatečně silná morální a etická pravidla. Problémem je, pokud se korupční jednání v dané společnosti rozšíří a toleruje natolik, že se poskytnutí určité výhody normálně očekává a tedy automaticky poskytne.

Téměř denní přísun zpráv o korupční aféře vysoce postaveného veřejného činitele je jen špičkou ledovce, konkrétní představu o rozsahu korupce ve společnosti můžeme jen tušit.

2.1 Význam slova korupce, základní charakteristika

Interní protikorupční program Ministerstva vnitra v rámci své aktivity „Stop korupci“ vymezuje korupci takto:

„Korupci je možno charakterizovat jako zneužití postavení, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování. Je motivováno snahou po materiálním zisku nebo získání jiných výhod. Korupce je projevem chyby v rozhodovacím a řídicím procesu. Součástí korupčního vztahu je vždy ten, kdo rozhoduje, jeho moc odchylovat se od stanovených pravidel, výměna takto vychýleného rozhodnutí za výhodu a nesprávnost, protiprávnost nebo amorálnost takového vztahu výměny. V širším smyslu je účast v korupčním vztahu etickým a mravním selháním jednotlivců. Schopnost instituce korupci potlačovat a bránit se jí je indikátorem kvality vnitřní kultury celého institucionálního systému jako takového a z ní vyplývajících norem chování v příslušných institucích.“¹

¹ Policie ČR (2010). *Co je korupce*. Dostupné z [www: http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx](http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx) [cit. 2011-07-11].

Výše citovaná definice je pravděpodobně primárně orientovaná na korupci v řadách veřejných činitelů, kteří mají rozhodovací pravomoci. Veřejným činitelem může v tomto případě být jak řadový příslušník Policie ČR, vykonávající dohled nad dodržováním obecně platných právních předpisů, ale v přeneseném slova smyslu také např. úředník jakéhokoliv správního úřadu či organizace. Vyšší rozhodovací pravomoc lze samozřejmě očekávat od vysoce postavených, vedoucích činitelů daného orgánu či státní nebo veřejně prospěšné organizace. Od toho se poté odvíjí rozsah možností (ať již materiálních, zejména finančních či jiných nemateriálních výhod a výsad), které lze z konkrétní pozice učinit ve prospěch jednotlivce či podnikatelského subjektu.

Velice zajímavě popisuje korupci Pavol Frič², a to jako opak konformního chování tedy deviantní chování a nepřizpůsobení se danému souboru norem. Korupční chování je patologické a narušuje normální, přirozený stav věcí, zkrátka je škodlivé jak pro zúčastněné, tak pro celou společnost. Fatální a velice dynamický ráz dodávají procesu korupce tzv. začarované kruhy, nebo-li smyčky pozitivní zpětné vazby.

Pozitivní zpětná vazba tedy výrazně umocňuje nebezpečí korupčního jednání zúčastněných stran, neboť je zde vysoká pravděpodobnost, že se s ohledem na vzniklé vazby bude korupce opakovat nebo dokonce šířit mezi známé zúčastněných.

Korupce jako pojem vychází ze slovního základu latinského výrazu *rumpere*, tedy zkažený, porušený, poškozený, zvrhlý, znečištěný. Latinský výraz *corruptus* označuje následek takového zlomu. Korupce tak zpravidla zahrnuje všechny projevy, ze kterých získává subjekt neoprávněný prospěch a profit materiální i nemateriální formou. Opakem korupce je integrita, celistvost.³

Korupčním jednáním je tedy jedinec „donucen“ změnit postoje, obecně platné právní předpisy, etická pravidla či morální zásady. Nemalý vliv má samozřejmě i to, do jaké míry má konkrétní jedinec morální zásady zakotveny, kdy tato zakotvenost morálních zásad je funkcí společnosti ve které vyrůstal (ovlivnění jak nejbližším okolím, tak i kulturou v celé společnosti).

² FRIČ, P. a kol. (1999). *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G. str. 15, 42.

³ VOLEJNÍKOVÁ, J. (2007). *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Zeleneč: Profess Consulting. str. 14.

Základními znaky korupce je tedy nepoctivost při plnění svěřených pravomocí, zneužití postavení jedince vůči ostatním, zjištěně motivované jednání, porušení všeobecně platných právních předpisů a morálních zásad.

2.2 Typy korupce

Různé typy korupčního jednání se od sebe odlišují především celospolečenskou nebezpečností takového jednání.

Malá korupce není považována za nebezpečnou a je v české společnosti poměrně „tradiční“, jde např. poskytnutí menší pozornosti lékaři, či úředníkovi za přednostní jednání, či rychlejší postup vyřízení dané problematiky. Odměnou je v tomto případě nějaký drobný hmotný předmět (bonboniéra, káva, láhev alkoholu, výpěstek z vlastní zahrady či vlastního chovu).

Závažným společenským problémem je ale korupce, vyskytující se zejména ve státní správě, při které dochází k nezákonnému transferu tak velkých finančních částek, a nebo v takovém rozsahu, což se negativně projeví na ekonomické prosperitě celé země. Přesněji řečeno, veřejné finance jsou spotřebovávány v neúměrně vysokých částkách, než jaká je skutečná hodnota dané transakce. Celkově mají tyto korupční transakce samozřejmě vliv na neutěšený stav veřejných financí, respektive na celkový ekonomický vývoj země, který je negativně poznamenán zvyšujícím se deficitem veřejných financí a veřejným dluhem. Korupce tedy způsobuje neefektivní hospodaření s veřejnými zdroji.

Korupce v širším slova smyslu může mít následující formy:⁴

Klientelismus – označuje upřednostňování přátel a spřízněných skupin. Rozdělování statků neprobíhá na základě neosobních pravidel trhu, ale je nahrazen pravidly známostí, protekcí a lidí zapojených do určité klientské sítě.

Nepotismus – jde o způsob uplatňování, upevňování a rozšiřování vlivu významného jedince na společenské struktury prostřednictvím prosazování vlastních příbuzných a oblíbenců do lukrativních a společensky vlivných pozic a rolí.

⁴ VOLEJNÍKOVÁ, J. (2007). *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Zeleneč: Profess Consulting, str. 19.

Prodej pozic – dochází k upevňování a rozšiřování vlivu významného jedince na společenské struktury prostřednictvím placeného protěžování. Tento jedinec je v pozici, která mu umožňuje rozhodovat o personálních otázkách. Pracovní místa obsazuje pak na základě úplatků, které získává od jednotlivých zájemců o tyto pozice.

Pro výše uvedené formy korupce v širším slova smyslu je společné to, že určité výhody finančního i nefinančního rázu plynou pouze osobám, které se takového systému účastní.

Lze zmínit také jevy, které s korupcí souvisejí, ale sami o sobě korupcí nejsou, pouze vytvářejí vhodné prostředí a příležitosti ke korupci:⁵

Střet zájmů – nastává tam, kde se způsob či kvalita výkonu určité funkce může dostat do rozporu se soukromým zájmem osoby, která tuto funkci zastává. Ke střetu zájmů dochází jak u veřejných činitelů, tak i u soukromých subjektů. Příkladem je případ, kdy manžel tajemnice radnice města dostává výhodnou zakázku na rekonstrukci městských bytů.

Lobbying – znamená prosazování zájmů určité skupiny v rámci politického procesu, při schvalování legislativy nebo exekutivních rozhodnutí. Lobbying vznikl v USA a je tam také ve velkém rozsahu využíván a tolerován. Ve většině demokratických zemí se jedná o činnost čistě legální, pro zamezení korupčního jednání jsou však nastavena pravidla, kterými se lobbyisté musí řídit.

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, v platném znění (dále jen „trestní zákoník“), postihuje tyto trestné činy související s korupcí:⁶ § 331 Přijetí úplatku, § 332 Podplácení, § 333 Nepřímé úplatkářství, § 334 Společné ustanovení vymezující pojmy: úplatek, úřední osoba a obstarávání věcí obecného zájmu.

⁵ VOLEJNÍKOVÁ, J. (2007). *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Zlenceč: Profess Consulting. str. 20.

⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění. (2009). Dostupný z [www: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_number1=40/2009&PC_8411_1=40/2009&PC_8411_pi=0&PC_8411_ps=10⩅](http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_number1=40/2009&PC_8411_1=40/2009&PC_8411_pi=0&PC_8411_ps=10⩅). [cit. 2011-07-11].

Dále jsou trestně postihovány vybrané činy úředních osob a činy související především s veřejnou správou: § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji, § 255 Zneužití informace a postavení v obchodním styku, § 256 Sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, § 257 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži, § 258 Pletichy proti veřejné dražbě, § 329 Zneužití pravomoci úřední osoby, § 330 Maření úkolů úřední osoby z nedbalosti.

Prof. Vladimíra Dvořáková⁷ na X. Fóru Zlaté koruny, nazvaném Korupce jako ekonomický fenomén, vymezila systémovou korupci, která paralyzuje, respektive ovládá politický systém. Zejména jde o politický boj o kontrolu vnitra, státního zastupitelství a soudů. Důsledkem toho dochází k imunizaci korupce, nebo-li vytváření mechanismů zabraňujících vyšetřování korupce. Toto nazvala patronátem, což je stranická distribuce státních pozic, nutná pro vytváření klientelistických vazeb.

2.3 Měření korupce

Korupce je nejen těžko zjištělná, neboť je v zájmu zainteresovaných stran, aby jejich jednání zůstalo skryto a utajeno, ale i obtížně měřitelná. Zjistit objem korupčních transakcí v peněžním vyjádření nelze právě proto, že korupční jednání probíhá naprosto skrytě.

*„Indikátory měření úrovně korupce jsou ve větší míře založeny na tzv. měkkých datech, což je příčinou častých zpochybnění relevantnosti získaných dat. Standardní metody měření korupce využívají zpravidla klasických kvalitativních sociologických postupů. Tato kvalitativní tvrzení můžeme následně kvantifikovat a převést do podoby indexů, které už dovolí mezinárodní či meziroční srovnávání.“*⁸

⁷ DVOŘÁKOVÁ, V.: Fungování politických stran jako zdroj vytváření systémové korupce. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/doc/X_Dvorakova.pdf](http://www.zlatakoruna.info/doc/X_Dvorakova.pdf). [cit. 2011-07-11].

⁸ VOLEJNÍKOVÁ, J. (2007). *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Zeleněč: Profess Consulting, str. 28.

Nejznámějším a pro různá srovnání a statistiky nejvíce užívaným indexem je index vnímání korupce CPI – Corruption Perception Index, který sestavuje mezinárodní nevládní organizace Transparency International. (dále též „TI“).

CPI řadí země podle stupně vnímání korupce mezi úředníky veřejné správy a politiky, jedná se o složený index odrážející názory nezávislých renomovaných institucí, dále odráží názory odborníků a představitelů podnikatelské sféry dané země. CPI měří primárně korupci ve veřejném sektoru a to na základě měření měkkých dat. Na základě tvrdých empirických údajů korupci nelze měřit, neboť nejvíce korupčních případů probíhá skrytě a tyto případy nejsou tudíž nikdy odhaleny, natož trestně stíhány. Případy trestních stíhání a soudních případů spíše vyzdvihují kvalitu žalobců a soudců.⁹

Pořadí zemí a hodnotu indexu CPI ukazuje Příloha 1. Česká republika je na 53. pozici, předběhly ji i takové země jako Omán, Bhútán, Chile, Uruguay a většina zemí EU, kromě Slovenska (59. pozice spolu s Lotyšskem a Tuniskem), Itálie (67. pozice), Rumunka (69. pozice), Bulharska (73. pozice) a Řecka (78. pozice).

V Řecku má např. index CPI hodnotu 3,5, v ČR 4,6, před ČR umístěné Polsko 5,3 nebo Slovinsko 6,4 a Estonsko 6,5.

Na prvním místě jsou tři země, a to Dánsko, Nový Zéland a Singapur, s hodnotou indexu 9,3 a tedy nejnižší mírou korupce. Na předních příčkách je dále Finsko, Švédsko, Kanada, Švýcarsko, Norsko.

Zajímavé je, že se na předních příčkách umístily všechny severské země Evropy.

Poctivost státního aparátu severských zemí a neochota jejich občanů úplatky dávat, je dána také tím, že obecně v severských zemích je téměř nemožné představit si korupční aféru bez následného potrestání a společenského opovržení. U politiků je potom

⁹ Transparency International (2010). Dostupné z [www: http://old.transparency.cz/pdf/CPI2010_FAQ_CZ.pdf](http://old.transparency.cz/pdf/CPI2010_FAQ_CZ.pdf). [cit. 2011-07-11].

odsouzení daleko horší, neboť se jedná o osoby volené do funkcí obyčejnými lidmi. Jsou zde chytány „velké ryby“.¹⁰

V České republice se naproti tomu trestat „velké ryby“ nedaří, většina největších korupčních skandálů, které byly rozkryty díky médiím, zůstala nepotrestána. Finanční krytí předražených veřejných zakázek se uskutečňuje především z veřejných zdrojů, tedy ze zdrojů daňových poplatníků ČR.

O počtu odhalených a potrestaných korupčních trestných činů v ČR vypovídá tabulka v Příloze 2. Počet zjištěných a objasněných trestných činů, spojených s korupcí (úplatkářství v celkovém množství ve všech formách), má rok od roku klesající tendenci, kromě roku 2001, 2004 a nepatrně i roku 2008. V průměru je ročně zjištěno 164 trestných činů a z toho v průměru 153 objasněno.

Trend počtu odsouzených osob má v posledních pěti letech také klesající tendenci, jak je patrné z tabulky v Příloze 3. Ještě lépe tento trend znázorňuje Graf 1 v Příloze 3. V průměru je za trestné činy spojené s korupcí ročně odsouzeno pouze 98 osob.

Prof. Jan Švejnar¹¹ na X. Fóru Zlaté koruny uvedl, že korupční jednání je při absenci etických omezení a při nízké pravděpodobnosti trestu chováním racionálním a do jisté míry přirozeným, neboť tradiční homo oeconomicus je úzce zaměřený na vlastní zisk.

¹⁰ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. (eds.). (2006). *Korupce. Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, str. 81 – 82.

¹¹ ŠVEJNAR, J.: Efektivní snižování korupce? In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/doc/X_Svejnar.pdf](http://www.zlatakoruna.info/doc/X_Svejnar.pdf). [cit. 2011-07-11].

Druhým problémem je reciprocita typická pro lidské chování, tzn. Nebudu porušovat pravidla, pokud tak nečiní i ostatní, a naopak pokud věřím, že všichni ostatní je porušují, bez skrupulí se budu chovat podobně a na své chování budu mít také svým způsobem právo.

Dalším indexem, který sestavuje TI je index BPI, který seřazuje 22 předních mezinárodních a regionálních exportních zemí podle náchylnosti jejich firem uplácet v zahraničí. Výsledky tohoto indexu poukazují na nedostatečné úsilí na straně vlád exportních zemí.¹²

Monitoring korupce provádí také některé mezinárodní instituce jako MMF nebo Světová banka (WB). Světová banka například vypracovala metodiku pro měření korupce, jejíž cílem je spolupodílet se na celosvětovém boji s korupcí. Index vychází z několika stovek různých měření, které realizují mezinárodní organizace, univerzity, politické a obchodní organizace, ale i nevládní organizace.¹³

Nejrůznější průzkumy veřejného mínění provádí i různé výzkumné instituce, např. v Příloze 4 jsou uvedeny výsledky posledního výzkumu veřejného mínění spol. CVVM.

¹² Transparency International (2010). Dostupné z [www: http://old.transparency.cz/pdf/bpi2008_faq.pdf](http://old.transparency.cz/pdf/bpi2008_faq.pdf). [cit. 2011-07-11].

¹³ VOLEJNÍKOVÁ, J. (2007). *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Zeleneč: Profess Consulting. str. 30.

Průzkum vypovídá o mínění obyvatel ČR na míru korupce v různých institucích a sektorech veřejného života. Nejhůře dopadly politické strany, ministerstva, centrální úřady a stavební úřady, naopak nejlépe je na tom, co se týče vnímání korupce obyvateli ČR, školství a peněžní ústavy.

Výsledky průzkumu naznačují, že právě veřejný sektor, tedy různé správní úřady a instituce jsou nejvíce zasaženy korupčním jednáním, což je znepokojivé, vzhledem k tomu, že fungování veřejné správy je financováno ze zdrojů veřejných financí.

2.4 Prostředí podporující korupci

Determinanty výskytu korupce obecně jsou: ¹⁴

1. Příležitost (výnosy):

- čím méně stát zasahuje do fungování trhu, tím méně příležitostí ke korupci,
- forma jakou rozhodování probíhají (veřejně či skrytě).

2. Očekávané náklady:

- trest v případě odhalení – závažnost trestu a pravděpodobnost potrestání, lidé na zodpovědných pozicích mají být i náležitě ohodnoceni, aby ztráta podobné pozice byla také vnímána jako trest,
- osobnostní charakteristiky – vliv výchovy, rodiny, morálky.

3. Postoj společnosti:

- etické normy,
- čím rozšířenější je korupce, tím více je pokládána za samozřejmou.

¹⁴ ŠVEJNAR, J.: Efektivní snižování korupce? In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/doc/X_Svejnar.pdf](http://www.zlatakoruna.info/doc/X_Svejnar.pdf). [cit. 2011-07-11].

Co se týče fungování veřejné správy, lze vymezit některé podmínky, které významně podporují větší výskyt korupce. Jsou jimi: ¹⁵

- koncentrace politické moci a rozhodování, nedemokratické režimy,
- apatická, nezajímající se nebo „poddanská“ či lehce podléhající veřejnost tomu či onomu „vůdci“, která se nezajímá o politiku – veřejné věci – nebo na ni nemá dostatečný vliv,
- slabé právo, nedostatečná justice, nebo sloužící jen mocným a vlivným k prosazování jejich zájmů – nedostatečná vláda práva (rule of law),
- tajení informací, rozhodování, procesů a závislostí, nedostatek transparentnosti,
- pro veřejnost a jejich kontrolu uzavřené mocenské a politické kliky,
- velké, nekontrolované částy financování veřejných nebo soukromých projektů,
- špatně placení úředníci, zaměstnanci veřejné správy.

Velká hrozba korupce se všeobecně vyskytuje při střetu soukromého a veřejného zájmu, tzn. interface mezi soukromým a veřejným zájmem není nastaven dostatečně transparentně.

„Zájmem soukromého sektoru je zabezpečit generování zisku, konkurenční výhody a růst, což pochopitelně není zájmem sektoru veřejného. Oba zájmy jsou ale, z hlediska naplňování veřejného zájmu, neslučitelné. Ke střetu obou zájmů dochází zpravidla v jedné osobě, která je vystavena pokušení zastávat veřejnou pozici a současně získávat nebo umožnit zisk výhod, které jsou veřejnému zájmu podřízené nebo jsou s ním

¹⁵ TŘOS, K. (2006). Korupce a etika v soukromém a státním sektoru ČR při poskytování finančních prostředků neziskovému sektoru. In *Aktuální problémy veřejné správy ve středoevropských zemích sdružených Evropské unii (s akcentem na problémy korupce)*, Kunovice: Evropský polytechnický institut, str. 98.

*v přímém konfliktu. Při konfliktu dvou protichůdných pozic ještě nedochází ke korupci, ale k vytvoření živné půdy, kde tato deviace může žít a rozvíjet se.“*¹⁶

2.4.1 Působení korupce v decentralizovaném systému

Ředitel Transparency International ČR David Ondráčka na téma korupce uvedl,¹⁷ že korupce je stále sofistikovanější zejména co se týče klientelismu, tzn. že jsou „vytváření“ specialisté, schopni se pohybovat na hraně zákona. Korupce je inovativní a vytvářejí se nové cesty pro korupční jednání.

Decentralizace některých činností státní správy by měla usnadnit komunikaci mezi veřejností a státní správou (přiblížení občanům), zpřehlednit činnost jednotlivých orgánů ale i učinit jednotlivá řízení transparentnějšími.

Všeobecně je zmiňován problém decentralizace státní správy, kdy předpokladem decentralizace měl být efektivnější boj proti korupci. Potvrdil se však opak a vytvořil se velký prostor pro korupci na regionální rovní, která je hlubší a propletenější, korupční vazby jsou zde silnější.

Prof. V. Dvořáková¹⁸ míní, že decentralizace vytvořila velký prostor pro patronáž na úrovni regionů, způsobující kontrolu stranických organizací soukromými firmami.

¹⁶ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. (eds.). (2006). *Korupce. Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, str. 61.

¹⁷ ONDRÁČKA, D. Trendy ve světové i české korupci. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=16](http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=16) (videozáznam) [cit. 2011-07-11].

⁷⁸ DVOŘÁKOVÁ, V.: Fungování politických stran jako zdroj vytváření systémové korupce. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=14](http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=14) [cit. 2011-07-11] (videozáznam).

To vyvolává rostoucí finanční nezávislost regionálních organizací na vedení politických stran a konkrétní zájmy se díky patronáži dostávají přímo do center rozhodování.

Pokud má tedy soukromá firma z hlediska svého postu a kontaktům (klientelismus) možnost maximalizovat svůj zisk, pravděpodobně tak bude činit.

2.4.2 Všeobecné důsledky působení korupce ve veřejné správě

Uplácení úředníků soukromými osobami působí samo o sobě proti veřejnému zájmu. Pokud se tak činí ve velkém rozsahu a panuje o tom všeobecné povědomí, obecně je podlamována důvěra v právní a spravedlivý stát. Korupce se kromě toho začne rozšiřovat, neboť občané se s ohledem na okolnosti, které jsou všeobecně v povědomí, budou uchýlovat k využívání těchto nelegitimních mechanismů, neboť jim to usnadní a urychlí vyřešení daného problému. Korupční jednání je navíc podporováno i velkou byrokracií státního aparátu a složitostí samotné legislativy platné v dané zemi.

Důsledky korupce: ¹⁹

- oslabení správy veřejných věcí a politiky,
- oslabení hospodářských výsledků, ekonomiky, vedoucí až k nemožnosti podnikat,
- růst chudoby a nezaměstnanosti,
- rostoucí daně a zároveň rostoucí daňové úniky,
- rostoucí nedůvěra v politiku, ekonomiku, rezignace,
- odchod schopných tam, kde se mohou lépe uplatnit (brain drain).

Korupce samozřejmě zatěžuje samotné podnikatele nadměrnými transakčními náklady, což snižuje jejich čistý zisk a snižuje konkurenceschopnost, zejména vůči zahraničí.

¹⁹ TŘOS, K. (2006). Korupce a etika v soukromém a státním sektoru ČR při poskytování finančních prostředků neziskovému sektoru. In *Aktuální problémy veřejné správy ve středoevropských zemích sdružených Evropské unii (s akcentem na problémy korupce)*, Kunovice: Evropský polytechnický institut, str. 98.

Dalším významným negativním dopadem korupce je budování špatné zahraniční pověsti země, což způsobuje odliv zahraničních investic, vzhledem k nedůvěře v korektní chování státního aparátu a firem.

Korupce ve svém konečném důsledku způsobuje to, že zejména veřejné zdroje jsou vynakládány neúčelně, neefektivně a neekonomicky, protože se při rozhodování o vynakládání veřejných zdrojů nehledí na tyto faktory, ale rozhoduje zde faktor kdo více „dal“ úředníkovi či jinému činiteli rozhodujícím o té či oné investici.

2.5 Kontrolní mechanismy a instituce zabývající se korupcí

Přehled mezinárodních institucí a některých neziskových organizací zabývajících se korupcí je uveden v Příloze 5.

K novějším vládním aktivitám patří Finanční analytický útvar (FAÚ) působící pod záštitou Ministerstva financí. V útvaru působí někteří bývalí experti z protikorupční policie a úkolem útvaru je odhalování případů praní špinavých peněz nebo přelévání peněz na předražené zakázky.

Nově na území České republiky také působí Nadační fond proti korupci NFPK, jehož hlavním cílem je finančně odměňovat lidi, kteří oznámí závažné korupční jednání, čímž ohrozí vlastní „dobré bydlo“ a vlastní bezpečnost. Fond by měl tyto odvážné lidi finančně odměnit a morálně podpořit.²⁰

²⁰ NFPK (2011). Dostupné z [www: http://www.nfjk.cz/cz/program](http://www.nfjk.cz/cz/program) [cit. 2011-07-18].

3 Veřejné zakázky

Veřejné zakázky, průběh jejich zadávání, vybírání dodavatele a finanční hodnota provedené veřejné zakázky vs. skutečně zaplacené finanční prostředky, jsou v posledním období jedny z nejzávažnějších témat, kterými se téměř denně zabývají nejrůznější média. Proč jsou veřejné zakázky tak ožehavým tématem? Jedním z důvodů je jejich neúměrné předražování a vzhledem k tomu, že jde o veřejné finance, ze kterých jsou financovány, jde o velký problém, který v konečném důsledku ovlivňuje celkovou ekonomickou prosperitu země. Takto neekonomicky vynaložené veřejné finance by mohly být využity k dalším veřejným zájmům a investicím.

Dalším důvodem proč se v poslední době o veřejných zakázkách tolik hovoří, je připravovaná novela zákona o veřejných zakázkách, jejíž cílem má být minimalizování nedostatků, které se projevily v dosavadní aplikaci zákona, zejména zefektivnění a větší transparentnost zadávání veřejných zakázek.

Dosavadně účinným zákonem, upravujícím zadávání veřejných zakázek je zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění zákona č. 423/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOVZ“).²¹

3.1 Co je veřejná zakázka

Dle ZOVZ je veřejná zakázka taková zakázka, jejímž zadavatelem je Česká republika, státní příspěvková organizace, územní samosprávný celek nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, dále jiná právnická osoba pokud byla založena či zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu nebo je financována převážně státem či jiným veřejným zadavatelem ovládána.

²¹ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění zákona č. 423/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů (2006). Dostupný z www: http://www.cka.cc/pravni_predpisy/hlavni_zakony/zakon-c.-137-2006-sb.-o-verejnych-zakazkach [cit. 2011-07-18].

Veřejná zakázka představuje směnu peněžních prostředků za statky, kde poptávajícím je subjekt veřejného sektoru. Jako u klasického nákupu spotřebitele, se jedná o nákup statků podle míry pocíťované potřeby a dle rozpočtového omezení. Z ekonomického pohledu jsou zde však zásadní rozdíly:²²

1. Nakupující subjekt není konečným spotřebitelem, což negativně ovlivňuje motivaci zadavatele k výběru nejlepší možné varianty. Nákup nevhodného produktu či služby nedopadne bezprostředně na úroveň jeho užitku. Otevírá se tak prostor pro korupční jednání, neboť zástupce zadavatele si přijetím úplatku zvyšuje svoje disponibilní příjmy, ale náklady vyjádřené zvýšením ceny přesouvá na daňové poplatníky.
2. Větší počet lidí, kteří o realizaci kontraktu rozhodují, většinou se jedná o jistou formu komise. Lze zde identifikovat sklony k přijímání kompromisních řešení a pomalost procesu rozhodování.
3. Objem obchodů v rámci veřejných zakázek je nesrovnatelně větší než u standardních nákupů spotřebitelů.
4. Formalizovaný proces rozhodování, při kterém jde o napodobení tržního mechanismu, kdy jediným poptávajícím je zadavatel. Jednotlivé dílčí postupy jsou upraveny zákonem a zadavatel musí umět přesně zdůvodnit, proč bylo zvoleno právě to či ono řešení.

3.2 Rozdělení veřejných zakázek a výběrových řízení

Rozdělení veřejných zakázek a druh výběrových řízení upravuje ZOVZ.

²² PAVEL, J. (2007). *Ekonomické aspekty veřejných zakázek*. Praha: Oeconomica, str. 16.

3.2.1 Druhy veřejných zakázek

Podle předmětu veřejné zakázky se zakázky dělí (dle § 8 – 10 ZOVZ):

- Veřejné zakázky na dodávky - jejím předmětem je pořízení věci movité, nemovité nebo ovladatelné přírodní síly. Předmětem zakázky může být také poskytnutí služby.
- Veřejné zakázky na stavební práce - předmětem zakázky je provedení stavebních prací upravených dále ZOVZ a s ním souvisejících projektových a inženýrských činností, dále zhotovení stavby, která je jako celek schopna plnit samostatnou ekonomickou nebo technickou funkci. Dále je zde zahrnuto poskytnutí dodávek či služeb nezbytných k provedení předmětu veřejné zakázky a rovněž stavební práce pořizované s využitím zprostředkovatelských nebo podobných služeb, které zadavateli poskytuje jiná osoba.
- Veřejné zakázky na služby - jedná se o jakékoliv veřejné zakázky, které nejsou předchozími dvěma veřejnými zakázkami.

Dále se veřejné zakázky rozdělují dle předpokládané ceny veřejné zakázky, což upravuje § 12 ZOVZ. Finanční limity jsou stanoveny Nařízením č. 77/2008 Sb., Vlády České republiky, ve znění Nařízení vlády č. 474/2009 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách²³ (dále jen „Nařízení vlády o finančních limitech“, k nahlédnutí v Příloze 6).

- Veřejná zakázka nadlimitní – předpokládaná cena zakázky dosáhne nebo přesáhne finanční limity stanovené Nařízením vlády o finančních limitech.

²³ Nařízení č. 77/2008 Sb., Vlády České republiky, ve znění Nařízení vlády č. 474/2009 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách (2009). Dostupné z [www: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_l=474/2009&PC_8411_ps=10#10821](http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_l=474/2009&PC_8411_ps=10#10821) [cit. 2011-07-18].

- Veřejná zakázka podlimitní - předpokládaná hodnota zakázky činí v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby nejméně 2 miliony Kč bez DPH a v případě veřejné zakázky na stavební práce nejméně 6 milionů Kč bez DPH. Horní hranice je tvořena prahovými hodnotami stanovenými pro nadlimitní veřejné zakázky.
- Veřejná zakázka malého rozsahu - předpokládaná hodnota zakázky nedosáhne 2 milionů Kč bez DPH, pokud jde o zakázku na dodávky nebo služby a nedosáhne 6 milionů Kč bez DPH, pokud jde o zakázku na stavební práce.

Veřejné zakázky malého rozsahu není zadavatel povinen zadávat podle ZOVZ, je však povinen řídit se tímto zákonem ohledně dodržení transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace.

3.2.2 Zadávací řízení

Zadávací řízení upravuje Hlava II ZOVZ. Zadávací řízení je formalizovaný postup pro výběr dodavatele veřejné zakázky. Zadávací řízení lze zahájit pouze dvěma způsoby (§ 26 ZOVZ), a to buď uveřejněním oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo výzvou.

Jednotlivé zadávací řízení upravuje ZOVZ, jsou jimi následující typy:

- otevřené řízení (§ 27) - zadavatel vyzve neomezený počet dodavatelů, aby podali své nabídky, k podání nabídky je oprávněna kterákoliv osoba mající zájem o podání nabídky,
- užší řízení (§ 28) – zadavatel vyzve neomezený počet dodavatelů k podání žádostí o účast v užším řízení. Tento typ řízení je na rozdíl od otevřeného řízení zadávacím řízením omezeným. Nabídku v tomto typu řízení mohou podat pouze ty osoby, které zadavatel na základě jejich žádosti o účast v užším řízení vyzval,

- jednací řízení s uveřejněním (§ 29) - jednodušší a méně formální způsob, kdy zadavatel vyzývá neomezený počet dodavatelů. Vyzvaní zájemci podají nabídku, na základě které s nimi zadavatel dále jedná o konkrétních podmínkách,
- jednací řízení bez uveřejnění (§ 34) - nejjednodušší a nejméně formální způsob, zadavatel přímo vyzývá jednoho či více dodavatelů k jednání a zájemci tedy nepodávají nabídku,
- soutěžní dialog (§ 35) - na základě oznámení soutěžního dialogu vyzývá zadavatel neomezený počet uchazečů k podání žádostí o účast a k prokázání kvalifikace. Po posouzení kvalifikace uchazečů zadavatel tyto vyzve k účasti v soutěžním dialogu, aby společně našli jedno či více vhodných řešení realizace veřejné zakázky. Po nalezení řešení jsou vyzváni všichni původně vyzvaní zájemci k podání nabídek, respektujících zadavatelem vybrané řešení,
- zjednodušené podlimitní řízení (§ 38) - zadavatel vyzve nejméně pět zájemců k podání nabídky a je také povinen uveřejnit výzvu na internetu. Nově je zadavatel také povinen přijmout a hodnotit nabídku dodavatele, který nebyl vyzván, ale o zakázku se chce ucházet. Zjednodušené podlimitní řízení lze zrušit jen pokud je splněn některý zákonný důvod.

Povinnost uveřejnit výsledky zadávacího řízení platí pro všechny druhy zadávacích řízení. V rámci podlimitního zjednodušeného řízení je zadavatel povinen zveřejnit výzvu na svém profilu a tento profil uveřejnit v informačním systému o veřejných zakázkách, které spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (www.portal-vz.cz).

3.3 Korupce ve veřejných zakázkách

Transparency International největší problém spatřuje při zadávání zakázek malého rozsahu, které zadavatel není povinen zadávat dle ZOVZ, dodržet musí pouze transparentnost, rovné zacházení a nediskriminaci.

V rámci výzkumu TI zjistila²⁴, že zadávání těchto zakázek prakticky z „volné ruky“ snižuje pravděpodobnost efektivního výsledku, tj. dosažení nejlepšího poměru náklad/přínos, neboť v takovém případě není zadávání veřejných zakázek malého rozsahu pozitivně ovlivňováno otevřeností a transparentností.

Dále šetření TI ukázalo na nejednotnost evidence zakázek malého rozsahu jednotlivými institucemi státního sektoru,. Tato nejednotnost je zpravidla důsledkem decentralizovaného organizačního zajištění a chybějícího informačního systému, ve kterém by se všechny nákupy registrovaly. Existuje také nejednotnost vnitřních předpisů, resp. metodik užívaných pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu.

Z výzkumu spol. CCB²⁵ provedeného na základě údajů z dat Informačního systému veřejných zakázek bylo v roce 2010 dokončeno 9049 veřejných zakázek v celkovém objemu 239 miliard Kč bez DPH. Oproti roku 2009 se počet uveřejněných a

²⁴ Transparency International (2010). Dostupné z www: http://old.transparency.cz/pdf/ZMR_vysledky_dotaznikoveho_setreni.pdf. [cit. 2011-07-18].

²⁵ Deník veřejné správy (2011). Dostupné z www: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6475770> [cit. 2011-07-18].

dokončených zakázek snížil o 89, avšak celková suma zaplacená zadavateli se zvýšila o 30 miliard Kč.

Podíl veřejných zakázek uvedených v Informačním systému se třetí rok po sobě snižuje, což není pozitivní z hlediska transparentnosti výdajů zadavatelů dotčených veřejných zakázek, neboť to vypovídá o růstu podlimitních zakázek, u nichž je menší možnost kontroly ze strany veřejnosti.

Z výzkumu dále vyplynulo, že nejvíce veřejných zakázek vypsaly obce a kraje, a to 40 % z celkového objemu, dále příspěvkové organizace 17 %, ministerstva a jiné orgány ústřední státní správy (14 procent) a státní podniky (13 procent).

Nejvíce veřejných zakázek vyhrály společnosti s ručením omezeným – 51 %, na druhém místě byly akciové společnosti – 32 %, podíl fyzických osob podnikatelů dosáhl 9 %.

Ve finančním vyjádření jsou ovšem nejúspěšnější akciové společnosti, které inkasovaly 55 % (téměř 131,5 miliardy korun), společnosti s ručením omezeným získaly 37 % (téměř 88,5 miliardy korun) a fyzické osoby podnikatelé jen 1 % (2,39 miliardy korun).

Předseda vlády ČR Petr Nečas na X. Fóru Zlaté koruny na téma korupce odhadl,²⁶ že orgány veřejné správy v souhrnu ročně vydají v průměru 500 miliard Kč na veřejné zakázky. Pokud by protikorupční opatření vlády uvedená v Protikorupční strategii vlády na období let 2011 a 2012, pomohla uspořit pouhých 5 %, došlo by k úspoře 25 miliard Kč. Tato částka např. představuje roční výdaje státního rozpočtu na vědu a inovace, což jsou jedny z hlavních faktorů konkurenceschopnosti.

26 NEČAS, P. Protikorupční program vlády a jeho realizace. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=3](http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=3) [cit. 2011-07-19] (videozáznam).

Prezident Svazu průmyslu a dopravy J. Hanák odhaduje²⁷, že průměrná výše úplatku se pohybuje v rozmezí 10 – 15 % hodnoty zakázky a firmy s touto finanční částkou v rozpočtu dopředu kalkulují.

O existenci korupčního jednání ve veřejných zakázkách panuje všeobecné povědomí, není tajemstvím firem, že ve většině případů jim k získání zakázky dopomohl úplatek. Samozřejmě o problému nehovoří otevřeně, ale v kuloárech, mezi přáteli. Obě strany, jak poskytovatel tak příjemce úplatku, jsou si vědomi trestnosti svého jednání. Pravděpodobně však není případná trestnost, vyplývající z korupčního jednání, pro ně dostatečně odstrašující, či odrazující od takového jednání. Souvisí to, jak již bylo výše uvedeno, s velmi malým trestáním „velkých ryb“, co se týče množství odsouzených, ale výší trestu.

Vzhledem k tomu, že korupce probíhá skrytě a není tedy možné zjistit přesná čísla a objemy uniklých finančních částek z veřejných zdrojů, lze všechny tyto informace pouze odhadovat.

Snaha o minimalizaci korupce ve veřejných zakázkách je důležitá nejen pro stav veřejných financí, potažmo vývoj vládního deficitu, celkově by došlo ke zlepšení podnikatelského prostředí, firmy by měly v soutěži rovné podmínky a vyhrál by dodavatel nabízející skutečně nejlepší podmínky z hlediska efektivnosti a hospodárnosti projektu. Nehledě na skutečnost, že korupce negativně ovlivňuje správné fungování tržního prostředí.

²⁷ HANÁK, J. Byznys versus instituce a korupce. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=5](http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=5) [cit. 2011-07-19] (videozáznam).

3.3.1 Problematika korupce ve veřejných zakázkách na regionální úrovni

Transparency International zjistila²⁸, že politici na místní úrovni uplatňují svůj vliv při nastavení podmínek výběrových řízení a zasahují do činnosti hodnotících komisí. Existují také určitá propojení mezi nejúspěšnějšími stavebními firmami a vedením měst, která vyvolávají podezření ze střetu zájmů. Zakázku sice vyhraje nejlevnější nabídka, ale kvůli vícenákladům se následně konečná cena značně zvýší, takže přeskočí i nabídku původně nejdražších konkurentů.

Obecně se navyšování veřejných zakázek o vícenáklady, které jsou hrazeny na základě dodatků ke smlouvám, stává mezi dodavateli veřejných zakázek pravidlem.

Dalším obecným pravidlem je stále více případů uměle rozdělených zakázek na menší investiční akce, což s sebou přináší výhodu pro zadavatele ve formě vyhnutí se povinnosti vyhlašovat otevřenou soutěž.

Zástupci politických stran, kteří působí ve vedení měst a krajů, jsou při výběru dodavatelů veřejných zakázek často motivováni také finančními příspěvky zasílanými jako sponzorské dary té či oné politické straně. Vysokou míru politizace veřejné správy

²⁸ Transparency International (2010). Dostupné z www: <http://old.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=2778> [cit. 2011-07-18].

jako příčinu vysoké korupce ve veřejné správě v ČR zmiňuje také Michael L. Smith s odkazem na autora M.Štička.²⁹

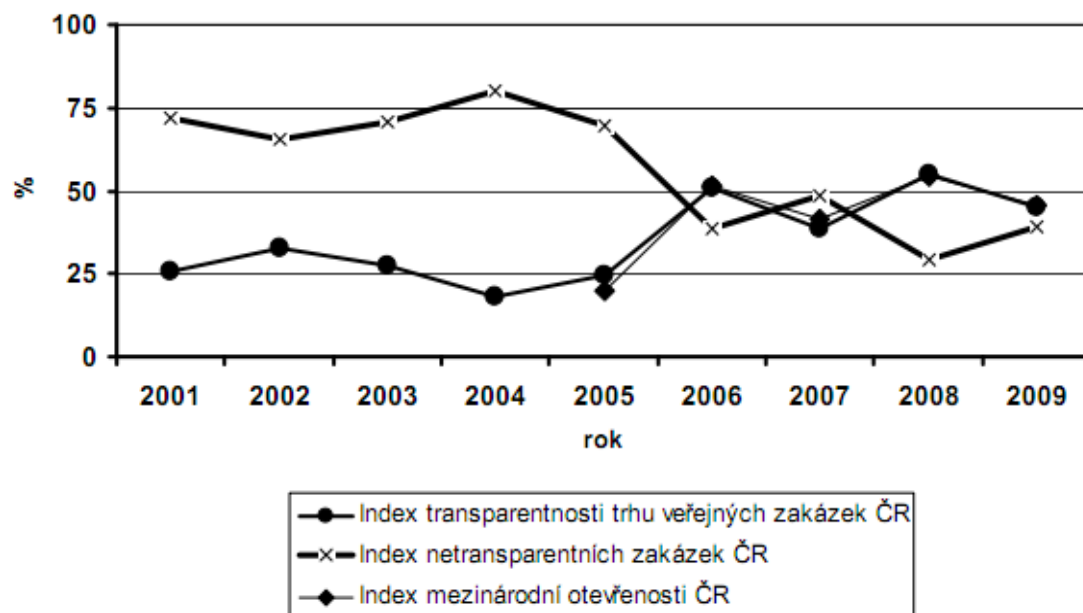
Prof. Valtr Komárek míní,³⁰ že účelné by bylo depolitizovat státní systém, protože o státních penězích rozhodují ministři, radní, atd. tedy de facto neodborníci. Stát by se měl chovat jako vlastník – podnikatel, peníze státu by měly spravovat inženýrské kapacity a státní rozpočet sofistikovat. Cílem by mělo být narovnání tržního systému, do něhož je v ČR vsunuta politika, potažmo „mafíánská deformace až po kmotry v regionech“. Není tedy možnost, aby zafungoval liberalismus v ekonomice, tedy přirozená funkce trhu. Proti korupci tedy není možné bojovat pouze změnou předpisů, je třeba odstranit dominanci politizace ekonomiky.

²⁹ ŠTIČKA, M.: Depolitizace ústřední státní správy v ČR: nedokončený úkol, citováno dle SMITH, M. L. a kol. (2008). *Vnímání a realita korupce v České republice. Nové výzkumy, metody a postupy*. Praha: ISEA, str. 17.

³⁰ KOMÁREK, V. Specifikum české korupce jako výrazně ekonomického problému. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011*, Praha. Přístup také z [www: http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=6](http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=6) [cit. 2011-07-19] (videozáznam).

3.3.2 Ukazatele transparentnosti trhu veřejných zakázek v ČR³¹

Graf 3 Ukazatele transparentnosti trhu veřejných zakázek v České republice v letech 2001 - 2009

Pozn.: Použita metodika Transparency International, čerpáno ze zdrojů OECD, ISVZ.

Zdroj: Vláda ČR, <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Doporuceni-subkomise-NERV-proti-korupci.pdf> (data k 18. 7. 2011).

³¹ Vláda ČR (2010). *Doporučení subkomise NERV proti korupci. Veřejné zakázky*. Dostupné z www: <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Doporuceni-subkomise-NERV-proti-korupci.pdf> [cit. 2011-07-18].

Pozn. ke grafu: Index transparentnosti trhu veřejných zakázek udává, kolik % prostředků vynaložených v rámci institutu veřejných zakázek v kalendářním roce bylo alokováno prostřednictvím otevřeného řízení.

Index netransparentnosti veřejných zakázek udává, kolik % prostředků vynaložených v rámci institutu veřejných zakázek v kalendářním roce bylo zadáno v režimu tzv. zakázek malého rozsahu, mimo režim zákona o veřejných zakázkách a v jednacím řízení bez uveřejnění.

Index mezinárodní otevřenosti udává, kolik % z trhu veřejných zakázek je zadáno ve formě nadlimitních zakázek, které musí být inzerovány ve Věstníku EU.

Z Grafu 3 je patrna problematika zakázek uskutečněných v rámci otevřeného řízení, kdy do r. 2005 se množství těchto zakázek pohybovalo pouze kolem 25 % z celkového objemu veřejných zakázek, poté do r. 2009 se situace poněkud zlepšila na hodnoty kolem 50 % celkového objemu veřejných zakázek v ČR. U zakázek malého rozsahu a v jednacím řízení bez uveřejnění je situace podobná, jejich množství se pohybuje také kolem 50 % celkového objemu veřejných zakázek. Pod 50 % bylo uskutečněno nadlimitních zakázek, které musí být povinně uveřejněny ve Věstníku EU.

V průměru polovina veřejných zakázek se tedy uskutečňuje v méně transparentních režimech, s čímž úzce souvisí také problematika počtu uchazečů o veřejnou zakázku a cenou veřejné zakázky.

Analýza Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy ukázala,³² že v letech 2006 až 2010 bylo v každém tendru zakázek zadaných

³² SŮRA, J. Klíč k úspěchu – státní zakázky šité na míru. In *MF Dnes*, vol. XXII, 2011, no. 22, s. 12A.

ministerstvy průměrně 3,4 uchazeče, u nadlimitních zakázek dokonce jen 2,88 uchazeče. Zároveň je prokázáno, že čím vyšší počet soutěžících, tím bývá nižší cena zakázky, přičemž dvakrát více uchazečů způsobí pokles ceny o několik desítek procent.

4 Metody výzkumu a jeho realizace

Výzkum byl zaměřen na Ústecký kraj, jelikož autorka v tomto kraji žije, poměrně dobře ho zná a může tak lépe odhadnout souvislosti a problematiku korupce právě v tomto kraji. Dalším z důvodů je také to, že Ústecký kraj má spolu s krajem Moravskoslezským, dle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí největší míru nezaměstnanosti v ČR.

Zároveň je v Ústeckém kraji vykazována o dost nižší životní úroveň oproti EU 27, o níž vypovídá ukazatel HDP na 1 obyvatele v PPS (Příloha 7). V Ústeckém kraji tento ukazatel dosahoval v roce 2009 něco málo nad 60 % hodnoty ukazatele EU 27 a zároveň o více než 15 % méně než je celorepublikový průměr - ČR dosahuje 80% hodnoty HDP na 1 obyvatele v PPS pro EU 27.

Základním měřítkem pro posuzování korupce se stal HDP jako klíčový ukazatel vývoje ekonomiky, zda vývoj HDP nějak souvisí s vývojem korupce v ČR, respektive Ústeckém kraji. Vývoj HDP totiž ovlivňuje celá řada faktorů, např. různé deregulace, zvýšení či snížení svobody podnikání, nadměrná byrokracie, právní prostředí, ale i právě korupce.³³

³³ HAMERNÍKOVÁ, B., MAAAYTOVÁ, A. a kol. (2010). *Veřejné finance*. Praha: Wolters Kluwer ČR, str. 237.

Jelikož nelze korupci, respektive finanční výdaje spojené s korupcí přesně změřit, vyjadřuje se míra korupce různými indexy. Pro porovnání byl vybrán ukazatel CPI sestavovaný každoročně organizací TI. Důvodem zvolení tohoto indexu je jeho poměrně ustálená, v mezinárodním měřítku využívaná metodika a relativně dlouhá historie sledování tohoto ukazatele v jednotlivých zemích.

4.1 Zvolený cíl práce a hypotéza

Základním cílem práce je určit některé ekonomické souvislosti působení korupce na veřejné finance, zejména co se týče ekonomických dopadů korupce v regionu Ústecký kraj.

Ekonomické dopady jsou v práci určovány z hlediska stanovení míry vzájemného ovlivňování vývoje HDP a Indexu CPI jako měřítka pro velikost korupce. Změna HDP je posuzována jak v celorepublikovém měřítku, tak regionálním měřítku Ústeckého kraje.

Sekundárním cílem je zjistit, jak velké množství veřejných zakázek v Ústeckém kraji je ovlivněno korupčním jednáním a jak velký finanční dopad má korupce na veřejné zakázky.

Posledním cílem je pokusit se identifikovat některé ochranné a sankční mechanismy, jejichž implementace by přispěla k efektivnějšímu boji proti korupčnímu jednání ve veřejných zakázkách a přispěla by k hospodárnějšímu vynakládání veřejných financí.

Sekundární cíle se autorka pokusí zodpovědět na základě výsledků dotazníkového šetření.

V souvislosti s cíli práce se autorka pokusí potvrdit hypotézu, že zadávání a realizace veřejných zakázek, tak jak je upravena současnou legislativou, vytváří prostředí snadno ovlivnitelné korupcí a veřejné zakázky jsou korupčním jednáním výrazně prodražovány.

4.2 Charakteristika použitých metod a výsledky výzkumu

Základní metodou použitou pro výzkum stanovení míry vztahu změny HDP a Indexu CPI, je komparace vývoje těchto ukazatelů v období let 2003 – 2009.

(Hodnota ukazatele HDP za rok 2010 pro Ústecký kraj nebyl v době výzkumu ještě k dispozici).

Použitými jednotkami pro srovnání ukazatele HDP i Indexu CPI jsou meziroční procentní změny těchto ukazatelů. Vývoj ukazatele HDP je vypočten z hodnot reálného HDP, tj. hodnoty ve stálých, tudíž srovnatelných cenách.

Pro komparaci hodnot je použita statistická funkce v aplikaci Microsoft Excel CORREL a pomocí této funkce je určen korelační koeficient, čímž lze exaktně určit závislost mezi dvěma veličinami.

Korelační koeficient udává do jaké míry se vzájemně mění dvě porovnávané proměnné a jeho hodnota nezávisí na použitých jednotkách. Nabývá hodnot od -1 do +1 včetně. Pokud jsou hodnoty obou proměnných nezávislé je koeficient blízký nule. Závislost veličin znamená, že v případě kladné korelace stoupají hodnoty obou proměnných a při záporné korelaci hodnota jedné proměnné stoupá a druhá klesá.

Další použitou metodou pro dosažení cílů práce je explorace dat pomocí dotazníkového šetření. Jedná se o kvantitativní výzkum určený k získání informací především ohledně objemu výskytu korupce ve veřejných zakázkách v Ústeckém kraji.

Dotazník obsahuje 10 uzavřených otázek. Prvních šest otázek je dichotomických (odpovědi ano/ne), otázka 7 – 10 nabízí více možných variant odpovědi (uzavřené otázky) a odpovídat na ně je třeba pouze pokud je u otázky č. 6 vybrána možnost ano.

Šetření probíhalo v měsíci červen a červenec 2011. Respondenty jsou malí a střední podnikatelé působící ve stavebnictví a příbuzných oborech na území Ústeckého kraje.

Firmy byly vybrány náhodně, hlavním zdrojem čerpání údajů o firmách, působících v regionu v oboru stavebnictví a příbuzných oborech, byl server Firmy.cz a vlastní povědomí o firmách v regionu, zabývajících se veřejnými zakázkami.

Původním předpokladem bylo učinit výzkum zasláním dotazníku e-mailem. Tato forma se však neosvědčila, návratnost nebyla prakticky žádná. Důvodem je pravděpodobně charakteristika otázek, jež mohou vyvolat obavu z provokace ze strany konkurence, ale také všeobecná neochota vyplňovat jakékoliv dotazníky.

Šetření tedy proběhlo osobní návštěvou jednotlivých firem, při které byli představitelé firem ubezpečeni o anonymním využití získaných dat, a to pouze pro účely výzkumu v rámci této bakalářské práce, čímž se ochota vyplnit dotazník značně zvýšila. Celkově bylo navštíveno 38 firem, z toho odmítly spolupracovat pouze 4 firmy. Úspěšnost návratnosti je tedy téměř 90 %.

4.2.1 Určení vzájemného vztahu ukazatele HDP a Indexu CPI

Tabulka 1 Vývoj (meziroční) ukazatele HDP v ČR a Ústeckém kraji a vývoj Indexu CPI v ČR, období let 2003 - 2009

Rok	Tempo růstu Indexu CPI ČR %	Tempo růstu reál. HDP ČR %	Tempo růstu reál. HDP UL kraj %
2003	5,40	3,60	7,20
2004	7,70	4,50	2,50
2005	2,40	6,30	4,40
2006	11,60	6,80	6,20
2007	8,30	6,10	2,10
2008	0,00	2,50	2,90
2009	-5,80	-4,10	-5,00

Zdroj: Transparency International <http://old.transparency.cz/index.php?lan=cz&id=11>, ČSÚ

<http://apl.czso.cz/ode/tab/tsieb020.htm>,

<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/421011-10-2010-05>,

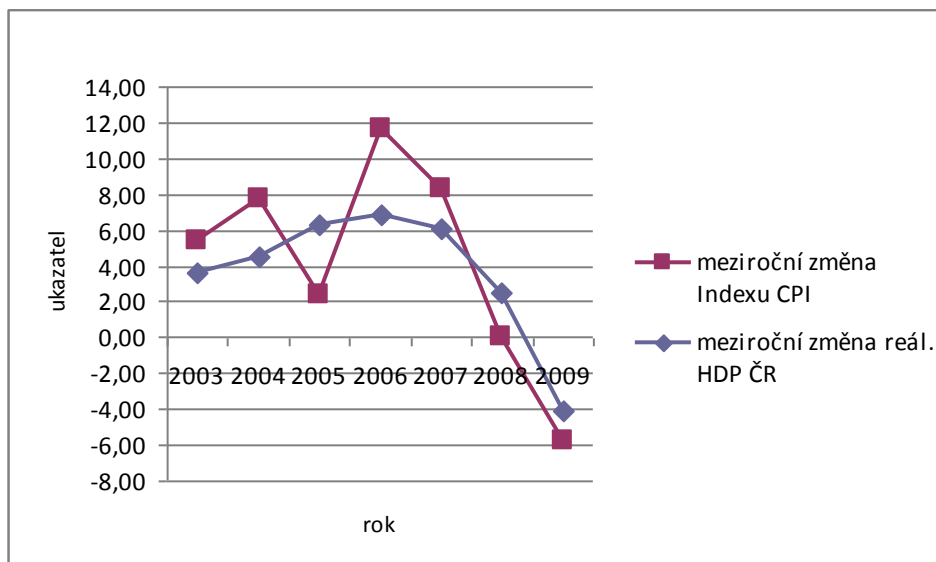
<http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/kapitola/13-4201-07-2007-04>,

<http://www.czso.cz/xu/edicniplan.nsf/kapitola/13-4201-06-2006-01> (všechna data k 25. 7.

2011). Vlastní úpravy a výpočty.

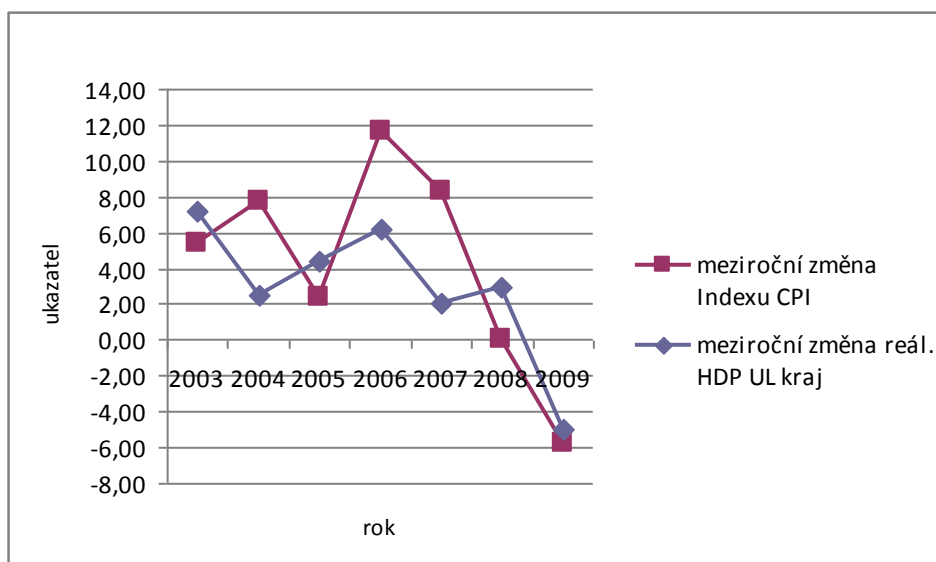
Tabulka 1 slouží jako výchozí zdroj dat pro výpočet korelačního koeficientu. Graf 4 a Graf 5 vyjadřuje hodnoty z Tabulky 1 v grafickém znázornění.

Graf 4 Vývoj Indexu CPI a ukazatele HDP v ČR, období let 2003 - 2009

Zdroj: Vlastní zpracování.

Graf 5 Vývoj Indexu CPI a ukazatele HDP v Ústeckém kraji, období let 2003 – 2009

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z grafů je patrné, že ukazatel HDP v Ústeckém kraji (dále též „UL kraj“) zaznamenal mezi roky 2003 – 2004 a 2006 – 2007 významný propad. Oproti ukazateli HDP za celou ČR, kde je patrný poměrně velký propad, tak jako v Ústeckém kraji až od r. 2006.

V aplikaci Microsoft Excel CORREL byl vypočítán korelační koeficient. Jeho hodnota závislosti veličin **Indexu CPI** a ukazatele **HDP za celou ČR** je **0,86**. Korelační koeficient vztahu veličin **Index CPI** a ukazatel **HDP UL kraj** je **0,72**. Výsledky ukazují na velkou přímou závislost, tj. vyšší tempo růstu HDP představuje také vyšší hodnoty tempa růstu Indexu CPI. Přičemž přímá závislost ukazatele HDP v celé ČR je o něco vyšší. Čím vyšší je hodnota Indexu CPI, tím lépe je vnímána korupce v dané zemi a jak ukázal výpočet, tím také roste HDP v dané zemi.

Nižší přímá závislost (nižší hodnota korel. koeficientu) vztahu veličin Indexu CPI a HDP v UL kraji, může být způsobena méně přesnými informacemi o HDP poskytnutými jednotlivými regiony, ale také menší vzájemnou závislostí vnímání korupce v ČR a vývoje HDP v UL kraji, neboli pravděpodobně lze najít kraj, ve kterém je vzájemná závislost HDP na Indexu CPI vyšší nežli v UL kraji. To však nic nemění na zjištění, že Index CPI a HDP vykazují velkou přímou závislost, což potvrdil výpočet jak pro ukazatel HDP v ČR, tak v UL kraji.

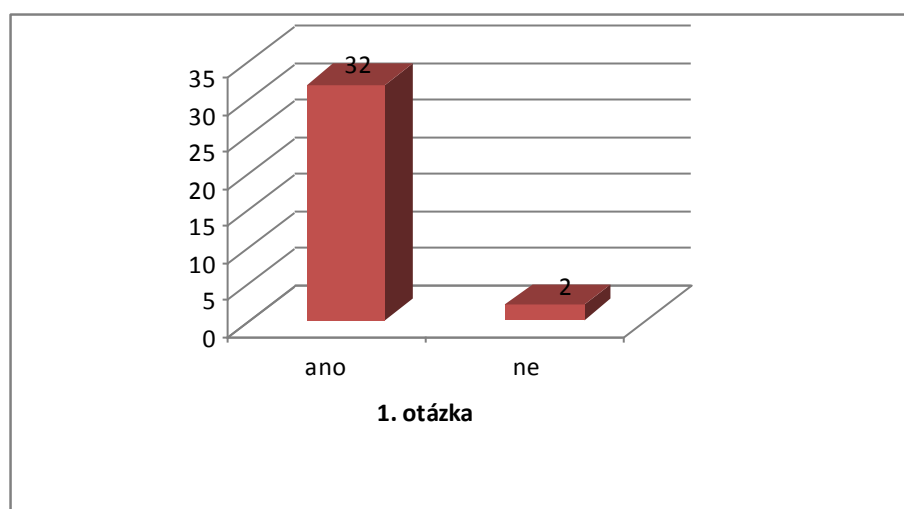
Hodnota ukazatele HDP je samozřejmě ovlivněna mnoha různými faktory, lze však říci, že jedním z faktorů, které HDP ovlivňují, je míra korupce v dané zemi. Nelze však přesně určit, zda příčinou vysokého vnímání korupce v dané zemi (nízký Index CPI) je pokles HDP nebo naopak pokles HDP způsobí pokles Indexu CPI (vysoké vnímání korupce). Hodnota korelačního koeficientu poukázala pouze na vzájemný vztah obou veličin ovšem bez určení, která veličina je příčinou a která následkem jejich vývoje.

4.2.2 Výsledky dotazníkového šetření

Průvodní dopis a dotazník, který byl firmám v UL kraji distribuován, viz Příloha 8 a Příloha 9. Prvních šest otázek zodpovědělo 34 firem, 7. – 10. otázku 25 firem z celkového souboru, jedná se o firmy, které se účastní výběrových řízení na veřejné zakázky a jejich realizací. Následují výsledky šetření:

1. otázka: Myslíte si, že korupčním jednáním ovlivněné veřejné zakázky mají vliv na celkovou ekonomickou prosperitu České republiky?

Graf 6 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 1

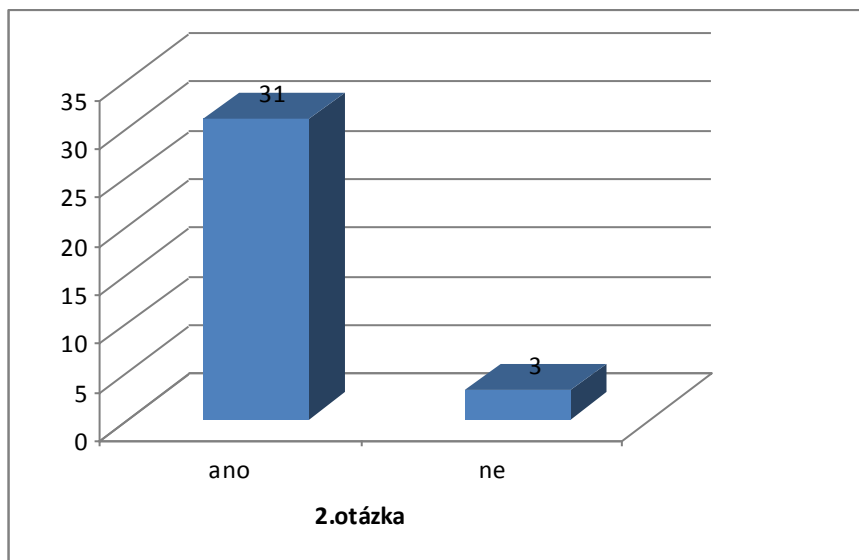

Zdroj: Vlastní zpracování.

Téměř všichni dotázaní zástupci firem se ztotožnili s názorem, že korupce ve veřejných zakázkách má negativní dopad na ekonomiku celé ČR.

2. otázka: Oznámili byste závažné korupční jednání nějaké firmy, pokud byste za ohlášení, které by vedlo k potrestání pachatelů, obdrželi finanční odměnu v řádu desetitisíců korun?

Graf 7 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 2

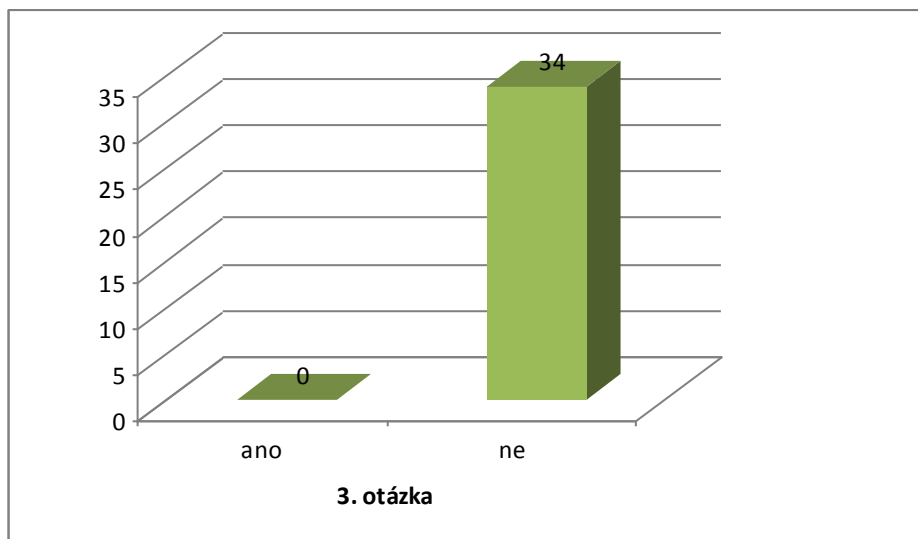
Zdroj: Vlastní zpracování.

Závažné korupční jednání za finanční odměnu by oznámilo téměř 91 % z dotazovaného vzorku. To vypovídá o velké motivaci peněz k oznámení korupčního jednání, ale zároveň ne dostatečné pro 9 % z nich. Jedním z důvodů negativní odpovědi může být všeobecná neochota cokoliv řešit s institucemi či úřady nad rámec svých povinností.

Výrazně převažující kladné odpovědi v této otázce napovídají tomu, že by mělo smysl finančně odměňovat lidi, kteří upozorní na korupci a na základě toho se podaří odhalit závažné korupční aktivity firem a úředních osob. Finanční odměna by mohla být vyplácena z ušetřených peněz použitých při korupci nebo z finančních postihů korupčně jednajících stran, které by bylo vhodné zavést. V současné době není běžné, aby za korupci, kromě trestu odnětí svobody, byl udělen také finanční postih. Předražené veřejné zakázky zůstávají předraženými a pokud je korupce odhalena, neřeší se již případná úhrada nadbytečně vynaložených peněz od korupčně jednajících, i když jsou za neefektivně a nehospodárně vynaložené peníze zodpovědní.

3. otázka: Víte o někom konkrétním, kdo byl již za korupci potrestán?

Graf 8 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 3

Zdroj: Vlastní zpracování.

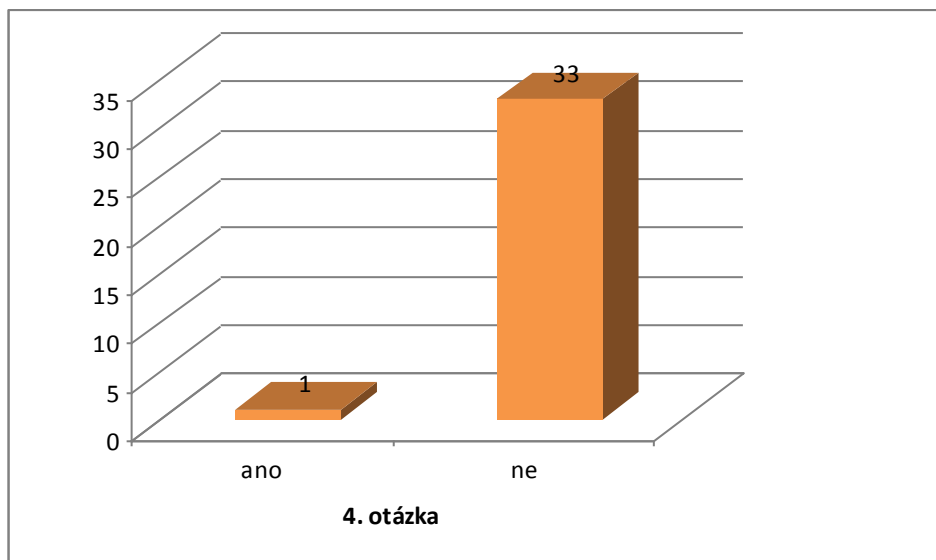
Ani jeden z respondentů nezná nikoho konkrétního, kdo byl již za korupci potrestán. O malém množství potrestaných za korupční jednání vypovídají i oficiální policejní statistiky (Příloha 2). K větší úspěšnosti při odhalování těchto trestných činů by mohla přispět již zmíněná finanční motivace lidí za oznámení závažného korupčního jednání, které by vedlo k potrestání pachatelů.

Druhou otázkou je, zda v případě „velkých ryb“ je vždy na straně justice zájem o potrestání a korupce nezasahuje až tam. Známa je kauza ústeckého soudce Jiřího Berky, v které šlo o zločinné spolčení vysoce postavených lidí, a to jak soudců, tak vysokých úředníků Úřadu vlády a NBÚ. Tito ovlivňovali samotné trestní řízení v kauze zločinného spolčení lidí působících ve státní správě při tunelování dnes již zkrachovalých podniků, majících sídlo převážně v Ústeckém kraji, kde byl místně příslušný právě soudce Berka.

Lidé pověřeni výkonem funkcí státní správy by měli nést osobní odpovědnost za svá rozhodnutí a dále by mělo dojít k depolitizaci rozhodování o obsazování státních úřadů.

4. otázka: Vnímáte případná rizika spojená s poskytnutím úplatku jako dostatečně odrazující od takového chování?

Graf 9 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 4

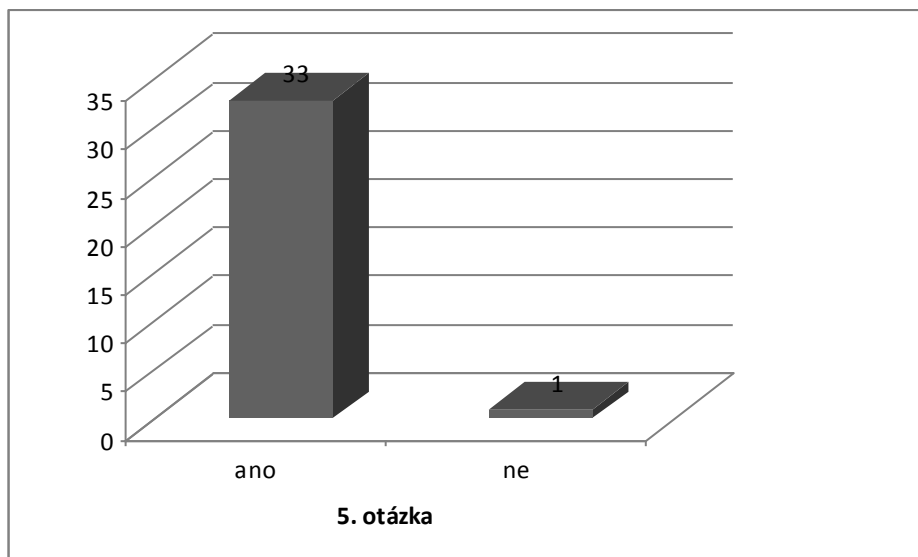
Zdroj: Vlastní zpracování.

Všichni dotázaní představitelé firem, kromě jednoho respondenta vnímají rizika spojená s poskytnutím úplatku jako nedostatečná a tudíž neodrazující od korupčního jednání.

V současné době je trestním zákoníkem stanovena sazba za korupci velkého rozsahu nebo za pletichy při veřejné soutěži či zadávání veřejné zakázky úřední osobou odnětím svobody na 5 – 12 let. Podplácení – poskytnutí úplatku je trestáno max. 6 lety vězení, je-li tento čin spáchán vůči úřední osobě. Vláda také uvažuje o trestním postihu právnických osob za korupční jednání a zavedením trestů typu zrušení firmy, zákaz činnosti, zabavení majetku nebo zákaz účastnit se výběrových řízení na veřejné zakázky. Vláda tak činí z důvodu požadavku EU a OECD.

5. otázka: Myslíte si, že korupce negativně ovlivňuje rozvoj přímo Vaší firmy?

Graf 10 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 5

Zdroj: Vlastní zpracování.

Všechny dotazované firmy, kromě jedné si myslí, že korupce negativně ovlivňuje jejich rozvoj. Jedním z důvodů je nemožnost na trhu přirozeně konkurovat, pokud by firma korupčně nejednala a přicházela aby tak o zakázky a zdroj příjmů. Z druhé strany pokud korupčně jedná, aby se zvýšila její konkurenceschopnost či spíše možnost získat zakázku, zvyšují se firmě zároveň náklady. Tyto náklady jsou samozřejmě započítány do hodnoty zakázky, která je předražena.

6. otázka: Účastní se Vaše firma výběrových řízení na veřejné zakázky?

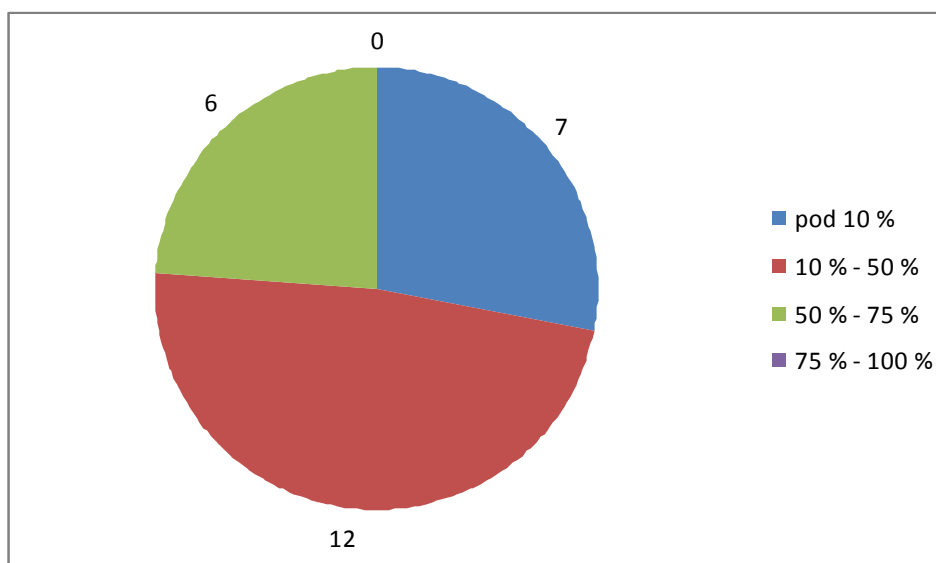
Ze vzorku 34 firem se 25 z nich účastní výběrových řízení na veřejné zakázky a jich se týkají následující otázky.

7. otázka: Jaké procento z Vašich realizovaných zakázek tvoří veřejné zakázky?

Odpovědi:

pod 10 %	10 % - 50 %	50 % - 75 %	75 % - 100 %
7	12	6	0

Graf 11 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 7

Zdroj: Vlastní zpracování.

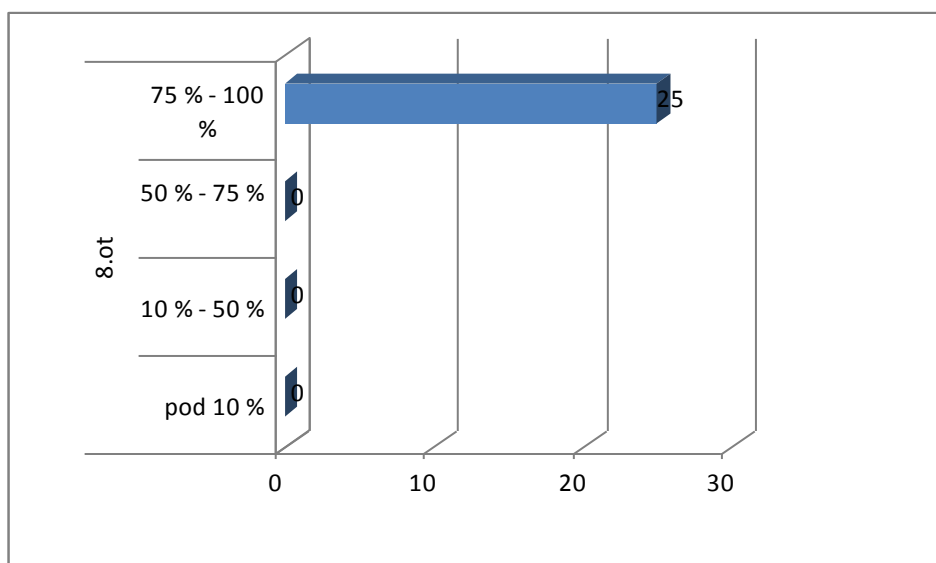
Nejvíce respondentů 48 % odpovědělo, že veřejné zakázky tvoří 10 % – 50 % ze všech jejich realizovaných zakázek, 28 % firem realizuje pod 10 % veřejných zakázek a 24 % firem jich realizuje 50 – 75 % z celkového počtu zakázek. Žádná z firem nemá více jak 75 % realizovaných veřejných zakázek z celkového objemu zakázek.

8. otázka: V kolika procentech (kolika případech ze sta zakázek) jste již pro získání veřejné zakázky poskytli odměnu (úplatek)?

Odpovědi:

pod 10 %	10 % - 50 %	50 % - 75 %	75 % - 100 %
0	0	0	25

Graf 12 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 8

Zdroj: Vlastní zpracování.

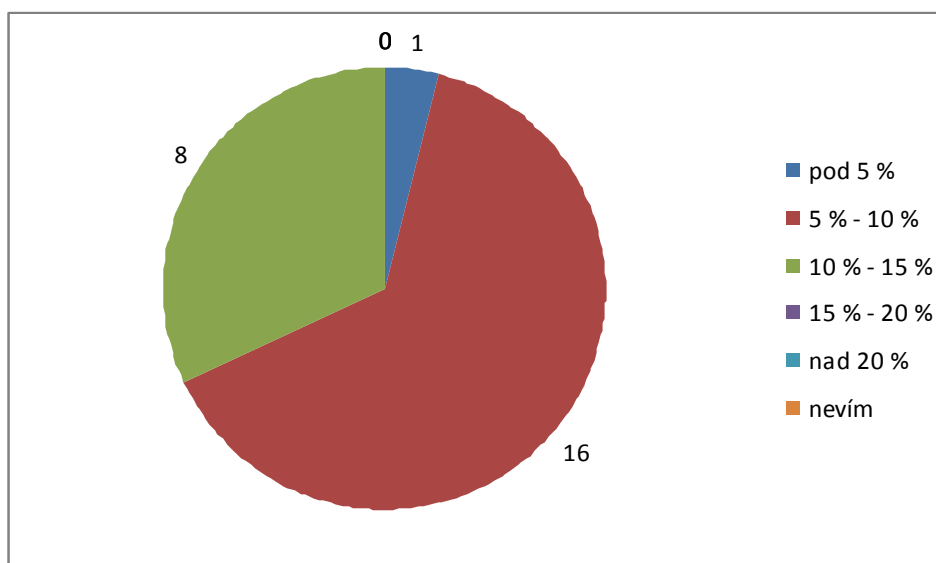
Všichni respondenti v 75 % - 100 % případů poskytli pro získání veřejné zakázky úplatek. Tento výsledek potvrzuje všeobecné povědomí o velkém množství veřejných zakázek, zejména stavebních, získaných a předražených důsledkem korupčního jednání. Výsledek může naznačit alarmující stav rozšířenosti korupce při získávání stavebních veřejných zakázek.

9. otázka: Jaká bývá výše odměny (úplatku) z celkové hodnoty veřejné zakázky?

Odpovědi:

pod 5 %	5 % - 10 %	10 % - 15 %	15 % - 20 %	nad 20 %	nevím
1	16	8	0	0	0

Graf 13 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 9

Zdroj: Vlastní zpracování.

Nejvíce firem 64 % uvedlo, že úplatek bývá ve výši 5 % - 10 % z celkové hodnoty veřejné zakázky, 32 % uvedlo, že úplatek se pohybuje v rozmezí 10 % - 15 % hodnoty zakázky, jedna firma uvedla, že úplatky se pohybují pod 5 % z celkové ceny zakázky.

Lze konstatovat, že zkušenost dotazovaných firem je taková, že do rozpočtu nákladů pro realizaci veřejné zakázky započítají dalších cca 10 % z její celkové hodnoty na úplatek, který přinese prospěch pouze dvěma stranám a naopak poškodí všechny ostatní, tj. firmy, které úplatek neposkytly a nevyhrály tak výběrové řízení, ač nabídly nižší cenu za realizaci zakázky a v neposlední řadě všechny daňové poplatníky.

Dotazem na Investičním odboru oddělení veřejných zakázek Ústeckého kraje tento sdělil, že např. v roce 2009 realizoval veřejné zakázky v celkové hodnotě 1 323 milionů Kč (přehled v Příloze 10). Pokud by z tohoto objemu 10 % nákladů bylo vynaloženo nadbytečně díky korupci, znamenalo by to částku 132,3 milionů Kč neefektivně vynaložených.

Ve Statistické ročence Ústeckého kraje 2010 jsou uvedeny údaje o výdajích územních rozpočtů ve funkčním členění souhrnně za rok 2009 (Příloha 11).

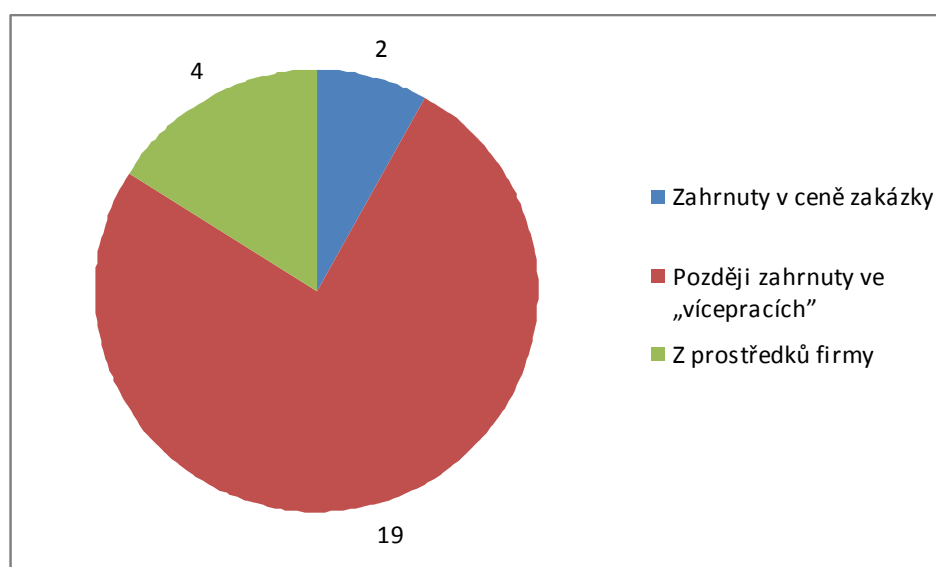
Např. výdaj na zdraví představoval částku 583 mil. Kč a částka 132,3 mil. Kč tedy představuje téměř 23 % tohoto výdaje. Jelikož skutečný rozsah korupce lze jen odhadovat, jedná pouze o hypotetický příklad.

10. otázka: Z čeho jsou ve Vaší firmě odměny (úplatky) financovány?

Odpovědi:

Zahrnuty v ceně zakázky	Později zahrnuty ve vícepracích	Z prostředků firmy
2	19	4

Graf 14 Zobrazení výsledků dotazníkového šetření, otázka č. 10

Zdroj: Vlastní zpracování.

V tomto případě se potvrzuje problematika tzv. víceprací ve veřejných zakázkách. Mnoho firem sice jakoby logicky vyhraje výběrové řízení, jelikož nabídne nejnižší cenu realizace veřejné zakázky, ale protože získání zakázky obnáší výdaje na poskytnutí úplatku, tyto jsou následně započteny do víceprací.

Úplatek je také poskytován za informaci od úřední osoby, kolik činí nejnižší nabídka a té se korupčně jednající firma „přizpůsobí“, posléze si ale stejně přijde na „své“ díky vícepracím.

4.3 Reflexe nezodpovězených otázek na téma zadávání veřejných zakázek

Zajímavé by jistě také bylo zjistit kolik uchazečů o veřejnou zakázku se v průměru běžně v Ústeckém kraji k výběrovému řízení přihlásí. Je to však spíše otázka pro stranu zadavatele.

Aktuálně.cz udělalo zajímavý průzkum veřejných zakázek na stavbu silnic v jednotlivých krajích v letech 2007 - 2010³⁴. Zakázky byly hodnoceny podle doporučení vládních expertů, zejména podle počtu uchazečů a dále podle porušení pravidel otevřenosti, tedy zadání zakázek formou užšího řízení s přizváním maximálně pěti firem, což všeobecně zvyšuje cenu zakázek. Dalším hodnotícím kritériem bylo pozdější placení víceprací.

Nejhůře dopadl právě Ústecký kraj, a to jak v otevřenosti výběrových řízení veřejných zakázek, tak v množství případů ve kterých byly následně uhrazeny vícepráce. Na Ústecku téměř u všech zakázek firmy nabízejí vyšší cenu, než chtěl kraj původně zaplatit. Druhým nejhůře dopadnuvším je kraj Liberecký a poté Praha.

³⁴ HOLUB, P. (2010). *Korupce kraj po kraji. Víme, jak snadno se u vás uplácí*. Praha: Centrum Holdings. Dostupné z [www: http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/clanek.phtml?id=683687](http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/clanek.phtml?id=683687) [cit. 2011-07-28].

Nemalým problémem je také problematika „umělého“ rozdělování veřejných zakázek za účelem vyhnutí se přísnějšímu režimu, než je u zakázek malého rozsahu, které nepodléhají správnímu řízení.

Pokud zadavatel předpokládá, že zakázka se bude skládat z několika částečných plnění, měl by být pro stanovení ceny veřejné zakázky určující součet cen těchto jednotlivých plnění. Pozitivním je, že novela ZOVZ počítá se snížením limitu u zakázek malého rozsahu na 1 milion Kč a 3 miliony Kč u stavebních prací. V současné době je limit 2 miliony Kč a u stavebních prací 6 milionů Kč.

5 Závěr

Korupce je jakýsi začarovaný kruh. Korupční jednání společnosti ve které člověk žije působí jako negativní příklad ostatním, a to tím více, čím méně dochází k nepotrestání korupčních afér. Otázkou zůstává proč by se tedy jedinec choval poctivě, když jeho okolí z korupčního jednání profituje, aniž by byl korupčník následně potrestán. Problém celkového obrazu společnosti a reciproční chování většiny ostatních podle špatného příkladu je asi těžké ze dne na den odstranit. To je otázka změny přístupu celé společnosti a výchovy lidí již od dětství vštěpováním určitých morálních pravidel a zásad.

Česká republika patří k nejhůře hodnoceným zemím v Evropské unii, co se týče vnímání korupce, dle každoroční analýzy mezinárodní organizace bojující proti korupci Transparency International. O objemu korupce hodně napovídá také počet nejružnějších afér, které jsou často rozkrývány v médiích, a to zejména korupce ve veřejných zakázkách. Už se ale téměř nehovoří o potrestání konkrétních lidí odpovědných za předražené veřejné zakázky. Policejní statistiky o počtu potrestaných lidí za korupci hovoří za vše. To je jeden z problémů proč se pravděpodobně aktéři korupčního jednání příliš neobávají postihu a ve velkém korumpují.

Korupce snižuje konkurenceschopnost ekonomiky a přirozené fungování trhu, ale také negativně ovlivňuje rozvoj firem, z důvodu že druhá firma uplácela a získala více zakázek. Nabídka těchto firem je navíc většinou výrazně dražší, než je možno zakázku skutečně realizovat.

Ekonomické dopady korupce byly měřeny pomocí stanovení míry vzájemné souvislosti vývoje ekonomického ukazatele HDP a Indexu CPI, jako indexu, který je každoročně na mezinárodní úrovni měřen organizací TI, a to poměrně ustálenou metodikou. Jinak, nežli pomocí různých indexů, korupci nelze měřit, jelikož jde o skrytý jev.

Výsledky, tedy hodnota korelačního koeficientu, ukázaly na velkou přímou závislost, tj. vyšší tempo růstu HDP v ČR představuje také vyšší hodnoty tempa růstu Indexu CPI pro Českou republiku.

Podobně dopadlo také srovnání tempa růstu HDP za Ústecký kraj s Indexem CPI, kde se podobně ukázala velká přímá závislost, což může napovědět o výrazném přispění tohoto regionu na Index vnímání korupce jako obrazu stavu v celé ČR.

Čím vyšší je hodnota Indexu CPI, tím lépe je vnímána korupce v dané zemi a jak ukázal výpočet, tím také roste HDP v dané zemi. Hodnota ukazatele HDP je samozřejmě ovlivněna mnoha různými faktory, lze však říci, že jedním z faktorů, které HDP ovlivňují, je míra korupce v dané zemi. Nelze však přesně určit, zda příčinou vysokého vnímání korupce v dané zemi (nízký Index CPI) je pokles HDP nebo naopak pokles HDP způsobí pokles Indexu CPI (vysoké vnímání korupce). Hodnota korelačního koeficientu poukázala pouze na vzájemný vztah obou veličin ovšem bez určení, která veličina je příčinou a která následkem jejich vývoje.

Logické je ovšem obojí, pokud roste korupce v zemi, následkem může být pokles HDP, neboť dochází k narušování správného fungování trhu, následkem čehož může být pokles ekonomické aktivity některých nekorupčně jednajících firem. Dalším důsledkem je zvyšování deficitu rozpočtů, neboť veřejné zdroje jsou vynakládány neefektivně a neehospodárně.

Dotazníkové šetření zaměřené na malé a střední podnikatele působící v Ústeckém kraji ve stavebnictví a příbuzných oborech mělo pomoci určit jak velké množství veřejných zakázek je v regionu ovlivněno korupcí a případně také zjistit negativní finanční dopad korupce. Tomuto cíli odpovídal charakter otázek, které jsou značně citlivé.

Původní záměr provést šetření e-mailovým dotazováním, byl naprosto neúspěšný. Autorka proto přistoupila k osobní distribuci dotazníku představitelům jednotlivých firem, s jednoznačným ubezpečením o naprosté anonymitě dotazování, podpořené přiložením obálky bez popisu, která byla určena ke vložení vyplněného dotazníku.

Ačkoliv jsou výsledky dotazníkového šetření založeny na ne příliš velkém vzorku respondentů (důvodem jsou výše zmíněné skutečnosti), odpovědi přesto můžou alespoň napovědět o stavu korupce v Ústeckém kraji.

Téměř všichni respondenti si myslí, že korupce negativně ovlivňuje nejen ekonomický rozvoj celé ČR, ale poukázali také na to, že korupcí ovlivněné veřejné zakázky negativně ovlivňují přímo jejich firmu. Dále se téměř všichni shodli, že rizika spojená s korupčním jednáním nejsou dostatečně odrazující od takového jednání a za odměnu v řádech deseti tisíců by byli ochotni závažné korupční jednání oznámit. Ani jeden z respondentů neví o nikom konkrétním, kdo byl za korupci potrestán.

Z těchto skutečností se jeví vhodným zpřísnit tresty za korupční trestné činy, dále zavést osobní odpovědnost úředních osob ve formě zákazu činnosti ve veřejné správě a finanční postih obou stran, nejlépe v úhrnu objemu nadbytečně vynaložených veřejných peněz. Také je třeba trestat „velké ryby“, další otázkou ale je, do jaké míry může být korupcí ovlivněna samotná justice, viz kauza ústeckého soudce Berky a dalších vysoce postavených úředníků.

Všichni dotázaní, kteří se zabývají veřejnými zakázkami uvedli, že v 75 % - 100 % případech poskytli pro získání zakázky úplatek a ten se pohyboval v průměru kolem 10 % z celkové hodnoty veřejné zakázky. Nejvíce jsou korupční náklady zahrnuty do víceprací firem.

Řešením alarmující situace o které tento výzkum napověděl, je snížení limitu u zakázek malého rozsahu na 1 milion korun i u stavebních zakázek, neboť pod tuto hranici zakázky nepodléhají správnímu řízení. Dále by bylo vhodné zavést opatření proti omezování počtu nabídek do výběrových řízení, jelikož se ukázalo, že počet uchazečů snižuje cenu veřejné zakázky a zamezit možnosti rozdělovat zakázku na dílčí části tak, že tyto podléhají pouze podlimitnímu řízení.

Veřejnost by také měla mít možnost vidět výsledky veřejných zakázek, ve smyslu jaká byla celková cena konkrétní veřejné zakázky včetně uhrazených nákladů za vícepráce. Problematiku víceprací by bylo také vhodné upravit legislativně, tj. stanovit limit o jaký lze, a to jen v naprosto odůvodněných případech, vícepráce uhradit. Firmy by tak dopředu nesly riziko, že vícenáklady nemusí být vždy uhrazeny a když, tak v omezené výši.

Určit finanční dopady korupce ve veřejných zakázkách není možné, lze je jen zhruba odhadovat. Pokud by opravdu téměř každá zakázka byla díky korupci nadhodnocena o

10 %, jednalo by se o částku citelně oslabující veřejné zdroje. V poslední době došlo ke snížení platů úředníků státní správy právě o 10 % a toto snížení je vnímáno velice citelně.

V souvislosti s výzkumem provedeným v této práci lze potvrdit hypotézu, že zadávání a realizace veřejných zakázek, tak jak je upraveno současnou legislativou, vytváří prostředí snadno ovlivnitelné korupcí a veřejné zakázky jsou korupčním jednáním výrazně prodražovány.

Literatura

Primární zdroje

Nařízení č. 474/2009 Sb., Vlády České republiky, kterým se mění Nařízení vlády č. 77/2008 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách, o vymezení zboží pořizovaného Českou republikou - Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a o přepočtech částek stanovených v zákoně o veřejných zakázkách v eurech na českou měnu, a nařízení vlády č. 78/2008 Sb., kterým se stanoví finanční limity pro účely koncesního zákona. In *Sbírka zákonů* 2009, částka 23. Dostupné také z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_l=474/2009&PC_8411_ps=10#10821>.

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění zákona č. 423/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 39. Dostupný také z WWW: <http://www.cka.cc/pravni_predpisy/hlavni_zakony/zakon-c.-137-2006-sb.-o-verejnych-zakazkach>.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů*. 2009, částka 11. Dostupný také z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_number1=40/2009&PC_8411_l=40/2009&PC_8411_pi=0&PC_8411_ps=10⩅>.

Monografie

DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. (eds.) *Korupce. Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 309 s. ISBN 80-210-4062-9.

FRIČ, P. a kol. *Korupce na český způsob*. 1. vyd. Praha: G plus G, 1999. 302 s. ISBN 80-86103-26-9.

HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. a kol. *Veřejné finance*. 2. aktual. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.

PAVEL, J. *Ekonomické aspekty veřejných zakázek*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 110 s. ISBN 978-80-245-1260-0.

SMITH, M. L. a kol. *Vnímání a realita korupce v České republice. Nové výzkumy, metody a postupy*. 1. vyd. Praha: ISEA, 2008. 115 s. ISBN 978-80-903316-4-8.

VOLEJNÍKOVÁ, J. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. vyd. Zeleneč: Profess Consulting, 2007. 390 s. ISBN 978-80-7259-055-1.

ŽÁK, M. a kol. *Učebnice hospodářské politiky II. (HP 202)*. 1. vyd. Praha : VŠE, 2000. 202 s. ISBN 80-245-0028-0.

Sborníky

TŘOS, K. Korupce a etika v soukromém a státním sektoru ČR při poskytování finančních prostředků neziskovému sektoru. In *Aktuální problémy veřejné správy ve středoevropských zemích sdružených v evropské unii (s akcentem na problémy korupce)*, KRATOCHVÍL, O., KRÁLIK, J., et al., Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2006. 384 s. ISBN 80-7314-106-x.

Odborné knihy a časopisy

SŮRA, J. Klíč k úspěchu – státní zakázky šité na míru. In *MF Dnes*, 2011, vol. XXII, no. 22, 32 s. ISSN 1210-1168.

Internetové zdroje

ČSÚ: *Statistická ročenka Ústeckého kraje 2010 [online]*. Ústí nad Labem, 2010 [cit. 2011-07-28]. Dostupné z WWW:

< [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/980047BDE1/\\$File/42101110.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/980047BDE1/$File/42101110.pdf)>.

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY: *Objem veřejných zakázek vloni dosáhl 239 miliard Kč [online]*. Praha: Triada, 2011 [cit. 2011-07-18]. Dostupné z WWW: < <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6475770>>.

DVOŘÁKOVÁ, V.: Fungování politických stran jako zdroj vytváření systémové korupce. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011 [online]*. Praha, 2011 [cit. 2011-07-11] (videozáznam). Dostupné z WWW: <<http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=14>>.

HANÁK, J.: Byznys versus instituce a korupce. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011 [online]*. Praha, 2011 [cit. 2011-07-19] (videozáznam). Dostupné z WWW: <<http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=5>>.

HOLUB, P.: *Korupce kraj po kraji. Víme, jak snadno se u vás upláci [online]*. Praha: Centrum Holdings, 2010 [cit. 2011-07-28]. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/clanek.phtml?id=683687>>.

KOMÁREK, V. Specifikum české korupce jako výrazně ekonomického problému. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011 [online]*. Praha, 2011 [cit. 2011-07-19] (videozáznam). Dostupné z WWW: <<http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=6>>.

NEČAS, P.: Protikorupční program vlády a jeho realizace. In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011 [online]*. Praha, 2011 [cit. 2011-07-19] (videozáznam). Dostupné z WWW: <<http://www.zlatakoruna.info/forum-10-offline?play=3>>.

NFPK: *Program Nadační fond proti korupci [online]*. NFPK, 2011 [cit. 2011-07-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.nfpk.cz/cz/program>>.

POLICIE ČR: *Co je korupce [online]*. Policie ČR, 2010 [cit. 2011-07-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>>.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL: *Index vnímání korupce (CPI) 2010 [online]*. Praha: Transparency International, 2010 [cit. 2011-07-11]. Dostupné z WWW: <http://old.transparency.cz/pdf/CPI2010_FAQ_CZ.pdf>.

ŠVEJNAR, J.: Efektivní snižování korupce? In *Korupce jako ekonomický fenomén: X. Fórum Zlaté koruny 14. červen 2011 [online]*. Praha, 2011 [cit. 2011-07-11]. Dostupné z WWW: <http://www.zlatakoruna.info/doc/X_Svejnar.pdf>.

VLÁDA ČR: *Doporučení subkomise NERV proti korupci. Veřejné zakázky [online]*. VLÁDA ČR, 2010 [cit. 2011-07-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Doporuceni-subkomise-NERV-proti-korupci.pdf>>.

Přílohy

Příloha 1 Pořadí zemí a hodnota CPI indexu pro rok 2010

Pořadí země	Země / území	CPI 2010 - hodnoty	Použité průzkumy	Standardní odchyška	Nejnižší - nejvyšší hodnoty		90 % Interval věrohodnosti		ADB 2009	AIFB 2009	BF 2009	EU 2010	FH 2010	GI 2010	IMD 2009	IMD 2010	PERC2009	PERC2010	WF 2009	WEF 2010		
					Min	Max	Do níž hranice	Horní hranice														
1	Dánsko	9,3	6	0,2	8,9	9,5	9,1	9,4				8,9	9,2	9,5	9,5					9,5	9,2	
1	Nový Zéland	9,3	6	0,2	8,9	9,5	9,2	9,5				8,9	9,2	9,5	9,5					9,5	9,2	
1	Singapur	9,3	9	0,2	8,9	9,5	9,2	9,4			9,3	8,9	9,2	9,3	9,2	9,3	9,4			9,3	9,5	
4	Finsko	9,2	6	0,2	8,9	9,5	9,1	9,3				8,9	9,2	9,5	9,4					9,2	9,1	
4	Švédsko	9,2	6	0,2	8,9	9,5	9,1	9,4				8,9	9,2	9,2	9,3					9,5	9,4	
6	Kanada	8,9	6	0,3	8,4	9,2	8,7	9,0				8,9	9,2	8,9	8,8					8,4	8,9	
7	Nizozemí	8,8	6	0,3	8,5	9,2	8,7	9,0				8,9	9,2	9	8,9					8,6	8,5	
8	Austrálie	8,7	8	0,6	7,5	9,2	8,3	9,0				8,9	9,2	9,2	9,1	8,4	8,9			7,5	8,3	
8	Švýcarsko	8,7	6	0,7	7,4	9,1	8,3	9,1				8,9	7,4	9,1	9,1					8,9	9	
10	Norsko	8,6	6	0,7	7,4	9,3	8,1	9,0				8,9	7,4	8,1	8,4					9,1	9,3	
11	Island	8,5	5	1,1	6,8	9,2	7,7	9,2				6,8	9,2	7,9						9,2	9,1	
11	Lucembursko	8,5	5	0,6	7,4	9,0	8,0	8,9				7,4	8,6	9						9	8,4	
13	Hongkong	8,4	8	0,5	7,4	8,9	8,1	8,7				8,9	7,4	8,4	8,2	8,9	8,4			7,9	8,9	
14	Irsko	8,0	6	0,5	7,4	8,9	7,7	8,3				8,9	7,4	7,9	8					7,9	8	
15	Rakousko	7,9	6	0,7	6,8	8,9	7,4	8,4				6,8	7,4	8,1	8,9					8,4	7,9	
15	Německo	7,9	6	0,6	7,2	8,9	7,5	8,3				8,9	7,4	7,5	8,1					8,1	7,2	
17	Barbados	7,8	4	0,9	6,8	8,9	7,1	8,5				8,9	7,4	7,5	8,1					6,8	8,1	
17	Japonsko	7,8	8	0,6	6,8	8,8	7,5	8,2				6,8	7,4	7,5	8,5	7,5	7,7			8,1	8,8	
19	Katar	7,7	7	1,6	4,5	9,2	6,6	8,6			4,5	6,8	9,2	8,4	8,3					9,1	7,6	
20	Velká Británie	7,6	6	0,5	6,8	8,2	7,3	7,9				6,8	7,4	7,9	7,7					7,5	8,2	
21	Chile	7,2	7	0,3	6,8	7,7	7,0	7,4			7	6,8	7,4	6,9	7,3					7,1	7,7	
22	Belgie	7,1	6	0,2	6,8	7,4	6,9	7,2				6,8	7,4	7,1	6,9					7,1	6,9	
22	Spojené státy	7,1	8	1,1	5,7	8,9	6,5	7,7				8,9	7,4	6,8	6,7	7,5	7,9			5,7	5,7	
24	Uruguay	6,9	5	0,4	6,2	7,4	6,5	7,1			7	6,8	7,4	6,8	7,2					6,2	6,7	
25	Francie	6,8	6	0,6	5,8	7,5	6,4	7,2				6,8	5,8	7,5	7,2					6,7	6,9	
26	Estonsko	6,5	8	0,7	5,1	7,1	6,1	6,8			7	5,1	6,8	5,8	7,1	6,8				7,1	6,3	
27	Slovensko	6,4	8	0,9	5,0	7,4	5,9	6,8			6,7	6,8	6,8	7,4	6,2	5				6,9	5,2	
28	Kypr	6,3	4	0,4	5,8	6,8	6,0	6,6				6,8	5,8							6,1	6,3	
28	Spojené arabské emiráty	6,3	5	1,3	4,9	7,5	5,4	7,3			4,9	5,1	7,4							7,5	6,8	
30	Izrael	6,1	6	0,7	5,1	7,2	5,7	6,6				5,1	5,8	6,7	6					7,2	6	
30	Španělsko	6,1	6	0,6	5,3	6,8	5,7	6,5				6,8	5,8	6,6	6,3					5,6	5,3	
32	Portugalsko	6,0	6	0,9	5,0	7,4	5,4	6,7				6,8	7,4	5,3	5					6	5,6	
33	Botswana	5,8	6	0,6	5,2	6,8	5,4	6,2			5,6	6	6,8	5,8						5,2	5,3	
33	Portoriko	5,8	4	0,7	5,2	6,8	5,3	6,4				6,8	6,8	5,8						5,5	5,2	
33	Taiwan	5,8	9	0,7	5,1	7,1	5,5	6,2			6,7	5,1	5,8	5,8	7,1	5,2	5,4			5,7	5,8	
36	Bhútán	5,7	4	0,7	5,1	6,6	5,1	6,2			5,1	5,2	5,8						6,6			
37	Malta	5,6	3	0,3	5,3	5,8	5,3	5,8				5,8									5,3	5,5
38	Brunej	5,5	3	0,7	4,7	6,1	4,7	6,1					4,7								6,1	5,7
39	Korea (Jižní)	5,4	9	0,5	4,6	6,0	5,1	5,7				6	5,1	4,7	5,7	5,8	5,8	5,6		5,2	4,6	
39	Mauricius	5,4	6	0,8	4,7	6,8	4,9	5,9			4,8	5,6	6,8	4,7						5,2	5,2	
41	Kostarika	5,3	5	1,0	4,7	6,8	4,7	6,0				5,6	6,8	4,7						4,7	4,7	
41	Oman	5,3	5	1,6	3,1	7,1	4,1	6,4				3,1	5,1	4,7						6,5	7,1	
41	Polsko	5,3	8	0,4	4,7	5,8	5,0	5,5				5,6	5,1	5,1	5,8	4,9	4,7			5,8	5,1	
44	Dominika	5,2	3	0,6	4,7	5,8	4,7	5,8				5,1	5,8							4,7		
45	Kapverdy	5,1	4	1,3	3,4	6,6	4,1	6,1			5,6			5,8					4,7	5,6	5	
46	Litva	5,0	8	1,0	3,4	6,8	4,4	5,5				5,6	6,8	4,8	3,4	4,9	5,1			4,7	4,5	
46	Macao	5,0	3	1,4	3,4	5,8	3,4	5,8					3,4			5,7	5,8					
48	Bahrajn	4,9	5	1,2	3,1	5,9	4,1	5,7				3,1	5,1	4,7						5,9	5,9	
49	Seychely	4,8	3	1,9	3,0	6,8	3,0	6,8			3	6,8	4,7									
50	Madarsko	4,7	8	1,4	2,3	6,8	3,9	5,5				5,6	6,8	4,8	5,8	4,7	2,3			3,8	3,7	
50	Jordánsko	4,7	7	1,3	3,1	6,1	4,0	5,5				3,1	3,3	4,7	6,1	5,6				6,1	4,3	
50	Saudská Arábie	4,7	5	2,0	2,3	7,3	3,3	6,0				2,3	3,3	4,7						5,9	7,3	
53	Česká republika	4,6	8	0,9	3,3	5,8	4,1	5,1				5,2	5,1	5,1	5,8	4,7	4			3,8	3,3	
54	Kuvajt	4,5	5	1,8	2,7	7,4	3,3	5,9				2,7	3,3	7,4						4,4	4,5	
54	Jižní Afrika	4,5	8	0,6	3,4	5,1	4,1	4,8			4,8	3,9	5,1	3,4	4,7	4,5				5,1	4,4	
56	Malajsie	4,4	9	0,9	3,3	6,3	3,9	4,9				4,5	3,3	3,4	5,2	6,3	3,6	4,6		4,5	4,6	
56	Namibie	4,4	6	0,8	3,3	5,1	3,9	4,9			3,7	4,9	3,3	4,7						5,1	5,1	
56	Turecko	4,4	7	0,7	3,3	5,2	4,0	4,8				4,5	3,3	4,7	5,2	5,2				4,4	3,9	
59	Lotyšsko	4,3	6	0,8	3,4	5,1	3,7	4,8				4,9	5,1	5,1	3,4					3,6	3,6	
59	Slovensko	4,3	8	1,0	3,1	5,8	3,8	4,9				5,2	5,1	4,5	5,8	3,8	3,6			3,4	3,1	
59	Tunisko	4,3	6	2,0	2,3	6,6	3,0	5,6				2,5	2,3	3,3	4,7					6,6	6,6	
62	Chorvatsko	4,1	8	0,8	3,4	5,2	3,7	4,5				5,2	5,1	3,8	4,7	3,6	3,7			3,4	3,4	
62	Makedonie	4,1	5	0,5	3,3	4,7	3,7	4,5				4,5	3,3	4						4,7	4,3	
62	Ghana	4,1	7	1,0	2,7	5,1	3,4	4,7				4,8	3,9	5,1	4,7					4,7	2,7	
62	Samoa	4,1	3	0,7	3,4	4,7	3,4	4,7			4			3,4						4,7		
66	Rwanda	4,0	5	1,6	3,0	6,7	3,2	5,1				3	3,5							3,3	6,7	
67	Itálie	3,9	6	0,7	3,3	5,1	3,5	4,4					3,3	3,4	5,1	4,6				3,6	3,8	
68	Gruzie	3,8	7	1,4	2,1	5,7	3,0	4,7			2,9	4,9	3,3	3,3	2,1					2,7	5,2	
69	Brazílie	3,7	7	0,9	2,7	5,6	3,2	4,3				5,6	3,3	3,4	3,6	2,7				3,3	3,9	
69	Kuba	3,7	3	1,3	2,6	5,1	2,6	5,1				3,5	5,1	2,6								
69	Černá hora	3,7	5	0,8	2,6	4,5	3,1	4,3				3,5	5,1	3,3	2,6					4,5	4,5	
69	Rumunsko	3,7	8	0,8	2,4	4,9	3,3	4,2				4,9	3,3	4	3,4	2,4	3,3			4,7	3,8	
73	Bulharsko	3,6	8	0,7	2,9	5,2	3,2	4,0				5,2	3,3	4	3,4	3,4	3,3			3,2	2,9	
73	Salvador	3,6	5	0,3	3,3	3,9	3,4	3,8				3,9	3,3	3,4						3,5	3,5	
73	Panama	3,6	5	0,7	3,1	4,7	3,2	4,1				3,1	3,3	4,7						3,5	3,2	
73	Trinidad a Tobago	3,6	4	0,8	2,8	4,7	3,0	4,3				3,3		4,7						3,6	2,8	
73	Vanuatu	3,6	3	1,9	2,3	5,8	2,3	5,8			2,3			5,8						2,7		
78	Čína	3,5	9	0,9	2,3	5,5	3,0	4,0				2,3	3,3	2,6	2,8	3,7	5,5	3,5		3,6	4,1	
78	Kolumbie	3,5	7	0,8	3,1	5,2	3,2	4,0				3,1	3,3	3,4	5,2	3,3				3,1	3,3	
78	Recko	3,5	6																			

78	Lesotho	3,5	6	1,2	2,4	5,8	2,8	4,4		3	3,5		5,8					3,3	2,7	2,4	
78	Peru	3,5	7	0,2	3,3	3,7	3,4	3,6			3,5	3,3	3,4	3,5	3,7				3,5	3,7	
78	Srbsko	3,5	6	0,6	2,7	4,5	3,1	3,9			4,5	3,3	3,8	3,4					3,3	2,7	
78	Thajsko	3,5	9	0,7	2,2	4,4	3,2	3,9			3,9	3,3	3,4	4,4	4,4	2,2	3,3		3,5	3,3	
85	Malawi	3,4	7	0,9	2,1	4,9	2,8	3,9		3	3,9	3,3	2,1					2,7	4,9	3,7	
85	Maroko	3,4	6	0,8	2,3	4,7	2,9	3,9		3	2,3	3,3	4,7						3,4	3,7	
87	Albánie	3,3	6	0,5	2,6	4,1	3,0	3,6			3,1	3,3	3,3	2,6					3,6	4,1	
87	Indie	3,3	10	0,4	2,6	3,9	3,0	3,5			3,9	3,3	2,6	3,5	3,7	2,6	3,4	3,3	3,3	3	
87	Jamajka	3,3	5	0,3	2,7	3,5	3,0	3,4			2,7	3,3	3,4						3,4	3,5	
87	Liberie	3,3	4	0,8	2,6	4,3	2,7	3,9		4,3	3,5		2,6						2,7		
91	Bosna a Hercegovina	3,2	7	0,6	2,3	3,9	2,8	3,5			3,9	3,3	3,8	3,4				2,7	2,3	2,9	
91	Džibutsko	3,2	3	1,3	2,1	4,7	2,1	4,7		3			4,7					2,1			
91	Gambie	3,2	5	1,7	1,7	5,0	1,9	4,4		1,7			2,6					1,7	4,9	5	
91	Guatemala	3,2	5	0,3	2,6	3,5	3,0	3,4			3,5	3,3	2,6						3,4	3,4	
91	Kiribati	3,2	3	1,3	2,3	4,7	2,3	4,7	2,3				4,7					2,7			
91	Srí Lanka	3,2	7	0,6	2,3	4,1	2,9	3,6	2,3		3,1	3,3	3,4					2,7	3,8	4,1	
91	Svazijsko	3,2	4	0,2	3,0	3,4	3,1	3,4		3		3,3	3,4							3,4	
98	Burkina Faso	3,1	6	1,0	1,9	4,8	2,4	3,8		4,8	1,9		3,4					3,3	2,6	2,4	
98	Egypt	3,1	6	0,4	2,5	3,5	2,9	3,4			2,5	2,7	3,3	3,4					3,5	3,5	
98	Mexiko	3,1	7	0,3	2,7	3,6	2,9	3,3			3,1	3,3	3,4	3,6	2,8				3,2	2,7	
101	Dominikánská republika	3,0	5	0,4	2,5	3,4	2,7	3,2			2,7	3,3	3,4						3	2,5	
101	Svatý Tomáš a Prtnouův ostrov	3,0	3	0,3	2,6	3,3	2,6	3,3		3			2,6					3,3			
101	Tonga	3,0	3	0,3	2,6	3,3	2,6	3,3	2,9				2,6					3,3			
101	Zambie	3,0	7	0,5	2,1	3,7	2,7	3,3		3,7	3,1	3,3	2,1					2,7	3,5	2,8	
105	Alžirsko	2,9	6	0,4	2,3	3,4	2,6	3,2		3	2,3	3,3	3,4						2,5	3,2	
105	Argentina	2,9	7	0,5	2,4	3,6	2,6	3,2			3,5	3,3	2,6	2,5	3,6				2,5	2,4	
105	Kazachstán	2,9	8	1,3	1,4	5,1	2,2	3,7			2,7	1,9	2	1,4	4,7	5,1			2,9	2,6	
105	Moldavsko	2,9	6	0,4	2,4	3,4	2,7	3,2			3,1	3,3	2,4	3,4				2,7		2,6	
105	Senegal	2,9	7	0,4	2,1	3,4	2,6	3,1		3	2,7	3,3	2,1					2,7	3,1	3,4	
110	Benin	2,8	6	0,8	1,7	3,7	2,3	3,3		3,7	3,5		2,6					3,3	2,2	1,7	
110	Bolivie	2,8	6	0,5	2,1	3,3	2,5	3,1			3,1	3,3	2,6					3,3	2,1	2,4	
110	Gabon	2,8	3	0,6	2,1	3,3	2,1	3,3		3		3,3	2,1								
110	Indonésie	2,8	9	0,8	1,6	4,0	2,3	3,2			3,5	1,9	2,6	3,4	4	1,6	1,9		3	3	
110	Kosovo	2,8	3	0,2	2,7	3,1	2,7	3,1			3,1		2,7						2,7		
110	Šalomounovy ostrovy	2,8	3	0,5	2,3	3,4	2,3	3,4	2,3				3,4						2,7		
116	Etiopie	2,7	7	0,4	2,1	3,3	2,4	2,9		2,5	2,3	3,3	2,6					2,1	2,5	3,2	
116	Guyana	2,7	4	0,2	2,6	2,9	2,6	2,8			2,3	3,3	2,6					2,7	2,6	2,9	
116	Mali	2,7	6	0,8	1,5	3,4	2,2	3,2		3	3,1		3,4					3,3	2,1	1,5	
116	Monolsko	2,7	6	0,5	2,0	3,4	2,4	3,0	2,9		2,7		3,4					2,7	2	2,4	
116	Mosambik	2,7	7	0,5	2,0	3,3	2,4	3,0		2	2,3	3,3	2,6					2,7	2,8	3,3	
116	Tanzanie	2,7	7	0,5	2,1	3,3	2,4	2,9		3	3,1	3,3	2,1					2,7	2,5	2,1	
116	Vietnam	2,7	9	0,7	1,9	4,0	2,4	3,1	4		2,3	1,9	2,1			3,4	2,7	2,7	2,7	2,6	
123	Arménie	2,6	7	0,2	2,3	2,9	2,5	2,8	2,3		2,3		2,9	2,6					2,7	2,9	2,7
123	Eritrea	2,6	4	1,4	1,7	4,7	1,7	3,7		1,7	2,3		4,7						1,7		
123	Madagaskar	2,6	6	0,5	2,0	3,5	2,2	2,9		2	3,5		2,6					2,1	2,6	2,5	
123	Niger	2,6	4	0,4	2,1	3,1	2,3	2,9		2,5	3,1		2,6					2,1			
127	Bělorusko	2,5	3	0,5	2,1	3,1	2,1	3,1			3,1		2,4	2,1							
127	Ekvádor	2,5	5	0,4	1,9	2,8	2,2	2,7			2,7	1,9	2,6						2,4	2,8	
127	Libanon	2,5	4	0,6	1,9	3,3	2,0	2,9			1,9	3,3	2,6							2,1	

Pozn.: Index CPI v rozmezí 0 – 10, kde 0 znamená nejvyšší míru korupce a 10 označuje zemi téměř bez korupce.

Zdroj: Transparency International,

http://old.transparency.cz/pdf/CPI2010_tabulka%20CZ.pdf (data k 11. 7. 2011), vlastní úprava – výčet zemí není úplný.

Příloha 2 Počet zjištěných a objasněných trestných činů souvisejících s korupcí v ČR v letech 2000 – 2009

rok	§ 158 / § 329 zneužívání pravomoci veřejného činitele / úřední osoby		§ 159 / § 330 maření úkolu veřejného činitele / úřední osoby z nedbalosti		§ 160 / § 331 přijetí úplatku		§ 161 / § 332 podplacení		§ 162 / § 333 nepřímé úplatkářství		úplatkářství celkem	
	zjištěno	objas.	zjištěno	objas.	zjištěno	objas.	zjištěno	objas.	zjištěno	objas.	zjištěno	objas.
2000	367	350	18	18	38	37	133	131	3	3	174	171
2001	390	381	18	18	28	28	171	171	4	4	203	203
2002	376	269	33	31	48	38	116	109	7	6	171	153
2003	384	324	23	23	49	42	102	101	4	4	155	147
2004	248	202	18	18	126	123	149	147	12	11	287	281
2005	212	167	19	18	39	32	94	92	5	5	138	129
2006	160	124	16	15	43	35	89	87	6	4	138	126
2007	187	112	16	14	40	34	62	58	1	1	103	93
2008	228	132	18	14	46	29	99	88	5	4	150	121
2009	204	137	14	9	38	27	75	68	8	8	121	103
2010 (1.1.–30.9.)	128	94	13	8	31	19	85	62	5	3	121	84

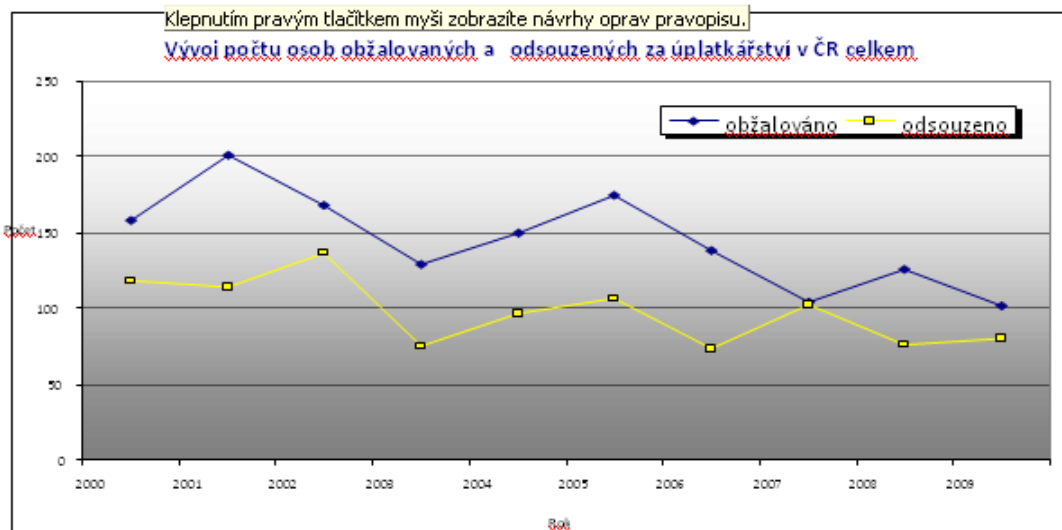
Zdroj: MVČR, www.mvcr.cz/soubor/protikorupcni-strategie-aktualni-zneni-doc.aspx (data k 11. 7. 2011).

Příloha 3 Přehled počtu obžalovaných a odsouzených osob podle vybraných ustanovení trestního zákona/zákoníku v letech 2000 – 2010 (do 30. 9. 2010)

rok	§ 159 / § 330 maření úkolu veřejného činitele / úřední osoby z nedbalosti		§ 160 / § 331 přijetí úplatku		§ 161 / § 332 podplacení		§ 162 / § 333 nepřímé úplatkářství		úplatkářství celkem			
	obžal.	odsouz.	obžal.	odsouz.	obžal.	odsouz.	obžal.	odsouz.	obžal.	odsouz.		
2000	232	100	6	3	48	49	106	68	4	1	158	118
2001	262	99	8	1	51	28	149	83	1	3	201	114
2002	332	104	12	6	45	26	120	108	3	3	168	137
2003	288	110	14	11	30	20	96	53	3	2	129	75
2004	221	127	7	5	41	23	103	74	6	0	150	97
2005	216	89	7	19	91	24	82	82	2	1	175	107
2006	143	75	9	4	39	27	96	45	3	2	138	74
2007	151	64	10	0	37	51	65	51	2	1	104	103
2008	156	55	2	1	42	26	78	50	6	0	126	76
2009	112	64	11	3	31	28	68	51	3	1	102	80
2010 (1.1.-30.9.)	89	49	6	2	24	19	58	37	2	0	84	56

Zdroj: MVČR, www.mvcr.cz/soubor/protikorupcni-strategie-aktualni-zneni-doc.aspx (data k 11. 7. 2011).

Graf 1 Vývoj počtu osob obžalovaných a odsouzených za úplatkářství v ČR celkem, rok 2000 – 2010 (do 30. 9. 2010)

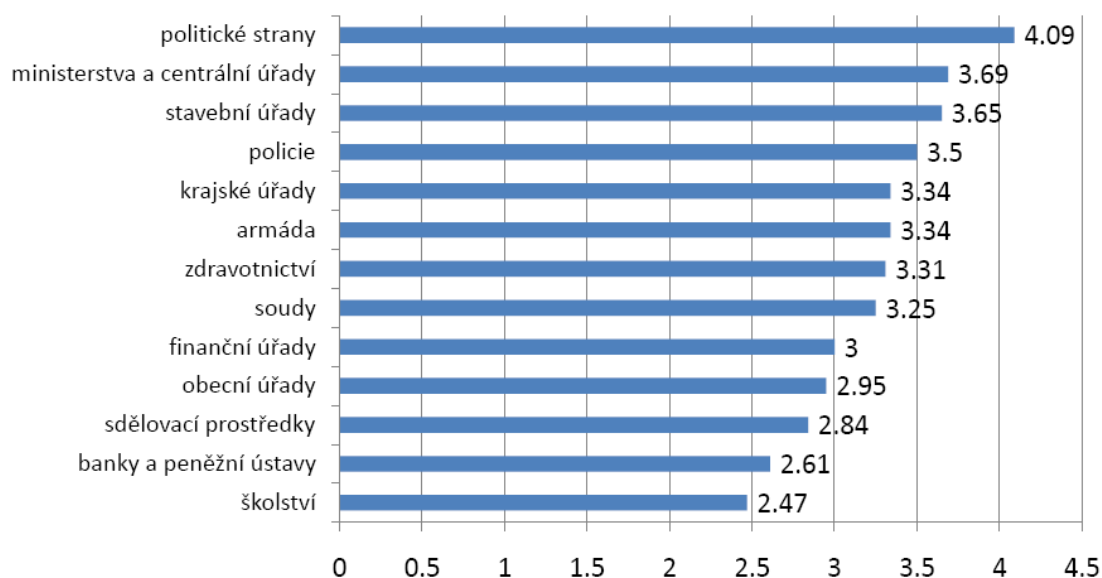
Zdroj: MVČR, www.mvcr.cz/soubor/protikorupcni-strategie-aktualni-zneni-doc.aspx (data k 11. 7. 2011).

Příloha 4 Míra korupce v různých institucích a oblastech veřejného života dle mínění obyvatel ČR V %

	1 = žádná korupce	2	3	4	5 = vysoká korupce	prům. známka v roce 2001	prům. známka v roce 2005	prům. známka v roce 2011
politické strany	2	5	18	28	43	4,02	4,16	4,09
ministerstva a centrální úřady	2	11	28	31	25	3,68	3,77	3,69
stavební úřady	3	12	25	30	24	-	3,68	3,65
policie	2	13	35	30	18	3,61	3,86	3,50
armáda	4	20	26	23	18	3,34	2,90	3,34
krajské úřady	2	15	34	28	12	-	3,34	3,34
zdravotnictví	4	20	29	26	17	3,03	3,24	3,31
soudy	3	23	32	22	15	3,22	3,47	3,25
finanční úřady	6	25	29	18	10	-	3,11	3,00
obecní úřady	5	30	32	16	10	2,75	3,05	2,95
sdělovací prostředky	7	28	31	15	6	3,07	2,81	2,84
banky a peněžní ústavy	11	35	25	12	5	3,65	3,03	2,61
školství	15	38	24	10	5	2,42	2,61	2,47

Pozn.: V tabulce jsou uvedena řádková procenta. Dopočet do 100 % ve 2. až 6. sloupci tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Graf 2 Míra korupce v různých institucích dle mínění obyv. ČR - průměrná známka v roce 2011

Pozn.: Znění otázky: „Řekněte prosím, které z následujících institucí a oblastí veřejného života jsou podle Vás zasaženy korupcí.“ 1- žádná korupce, 5 – vysoká korupce.

Zdroj (tabulka i graf Příloha 4): CVVM,

http://old.transparency.cz/pdf/CPI2010_tabulka%20CZ.pdf (data k 11. 7. 2011).

Příloha 5 Přehled některých organizací zabývajících se korupcí

Mezinárodní instituce:

- Mezinárodní měnový fond – International Monetary Fund: mezinárodní organizace přidružená k OSN (www.osn.cz).

V rámci OSN dvě zásadní protikorupční smlouvy: Úmluva OSN proti korupci (UNCAC) a Úmluva proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (UNTOC).

- Světová banka (www.worldbank.org).
- Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj OECD (www.oecd.org).

OECD přijala klíčový dokument boje proti korupci: Konvenci pro podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích. Cílem konvence je boj proti korupci v mezinárodním obchodě a vyrovnání podmínek hospodářské soutěže pro všechny firmy.

- Interpol ICPO - mezinárodní policie (www.interpol.int).
- Rada Evropy – v rámci Rady Evropy pracuje expertní skupina proti korupci GMC, v lednu 1999 ve Štrasburku přijala Trestně-právní úmluvu o korupci, jde o nástroj, jehož cílem je postihovat korupční činnosti.
- OLAF – Evropská jednotka proti podvodům, korupci a jiným nezákonným jednáním uvnitř Evropské unie (ec.europa.eu/anti_fraud/index_en.html)
- Mezinárodní obchodní komora ICC (www.icc-cr.cz).

České vládní instituce:

- Ministerstvo vnitra (<http://www.mvcr.cz/boj-proti-korupci.aspx>)
- Ministerstvo financí – Finanční analytický útvar FAÚ (http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ochrana_ekonom_zajmu_13891.html), a další ministerstva.
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ÚOHS – pokud zjistí porušení ZOVZ, může uložit zadavateli peněžitou pokutu, na rozdíl od rozhodnutí NKÚ jsou jeho rozhodnutí soudně přezkoumatelná (www.compet.cz).
- NKÚ – Nejvyšší kontrolní úřad: vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu (www.nkú.cz).

Neziskové organizace:

- Transparency International – mezinárodní nevládní organizace, jejímž posláním je mapovat stav korupce a svou činností přispívat k jejímu omezování (www.transparency.cz)
- Růžový panter – (www.ruzovypanter.cz).
- Oživení – (www.oziveni.cz).
- Otevřená společnost – prosazování svobodného přístupu k informacím, jako klíčového nástroje pro boj proti korupci (www.otevrenaspolecnost.cz)
- Nadační fond proti korupci – (www.nfpk.cz).

Zdroj: VOLEJNÍKOVÁ, J. (2007). *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Zeleneč: Profess Consulting. str. 262 – 284.

DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. eds. (2006). *Korupce. Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita. str. 165 – 171.

Vlastní informace.

Příloha 6 Nařízení č. 474/2009 Sb., Vlády České republiky, ze dne 21. prosince 2009, kterým se mění Nařízení vlády č. 77/2008 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách, o vymezení zboží pořizovaného Českou republikou - Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a o přepočtech částek stanovených v zákoně o veřejných zakázkách v eurech na českou měnu, a nařízení vlády č. 78/2008 Sb., kterým se stanoví finanční limity pro účely koncesního zákona

Vláda nařizuje podle § 159 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění zákona č. 76/2008 Sb., a podle § 34 odst. 3 zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), ve znění zákona č. 30/2008 Sb.:

ČÁST PRVNÍ

Změna nařízení vlády č. 77/2008 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách, o vymezení zboží pořizovaného Českou republikou - Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a o přepočtech částek stanovených v zákoně o veřejných zakázkách v eurech na českou měnu

Čl. I

Nařízení vlády č. 77/2008 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách, o vymezení zboží pořizovaného Českou republikou - Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a o přepočtech částek stanovených v zákoně o veřejných zakázkách v eurech na českou měnu, se mění takto:

1. V poznámce pod čarou č. 1 větě třetí se slova „a 2004/18/ES (2007/C 301/01)“ nahrazují slovy „, 2004/18/ES a 2009/81/ES (2009/C 292/01)“.
2. Poznámka pod čarou č. 2 zní:
„2) Nařízení Komise (ES) č. 1177/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES, 2004/18/ES a

2009/81/ES ohledně prahových hodnot používaných při postupech zadávání veřejných zakázek.“.

3. V § 2 odst. 1 písm. a) se číslo „3 782 000“ nahrazuje číslem „3 236 000“.
4. V § 2 odst. 1 písm. b) se číslo „5 857 000“ nahrazuje číslem „4 997 000“.
5. V § 2 odst. 1 písm. c) se číslo „11 715 000“ nahrazuje číslem „10 020 000“.
6. V § 2 odst. 2 písm. a) se číslo „3 782 000“ nahrazuje číslem „3 236 000“.
7. V § 2 odst. 2 písm. b) se číslo „5 857 000“ nahrazuje číslem „4 997 000“.
8. V § 2 odst. 2 písm. c) se číslo „11 715 000“ nahrazuje číslem „10 020 000“.
9. V § 2 odst. 3 se číslo „146 447 000“ nahrazuje číslem „125 451 000“.
10. V § 3 písm. a) se číslo „21 327 000“ nahrazuje číslem „19 419 000“.
11. V § 3 písm. b) se číslo „2 274 000“ nahrazuje číslem „2 071 000“.
12. V § 3 písm. c) se číslo „28 436 000“ nahrazuje číslem „25 893 000“.

ČÁST DRUHÁ

Změna nařízení vlády č. 78/2008 Sb., kterým se stanoví finanční limity pro účely koncesního zákona

Čl. II

Nařízení vlády č. 78/2008 Sb., kterým se stanoví finanční limity pro účely koncesního zákona, se mění takto:

1. V poznámce pod čarou č. 1 větě třetí se slova „a 2004/18/ES (2007/C 301/01)“ nahrazují slovy „ , 2004/18/ES a 2009/81/ES (2009/C 292/01)“.

2. Poznámka pod čarou č. 2 zní:

„2) Nařízení Komise (ES) č. 1177/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES, 2004/18/ES a 2009/81/ES ohledně prahových hodnot používaných při postupech zadávání veřejných zakázek.“.

3. V § 2 odst. 1 a 2 se číslo „146 447 000“ nahrazuje číslem „125 451 000“.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. III

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2010.

Předseda vlády:

Ing. Fischer, CSc. v. r.

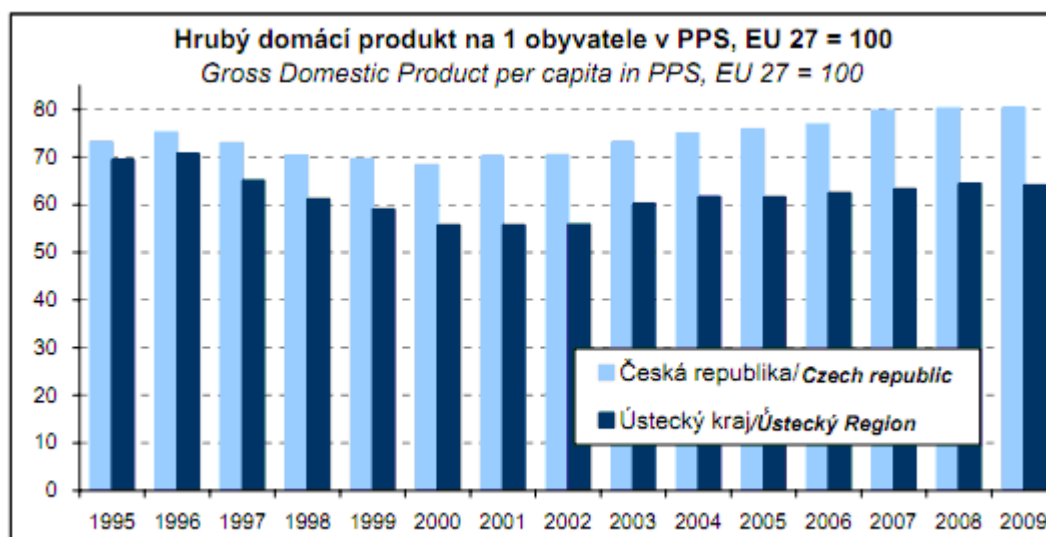
Ministr pro místní rozvoj:

Ing. Vondruška v. r.

Zdroj: Sbírka zákonů (2009, částka 23). Dostupné z www:

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411?PC_8411_l=474/2009&PC_8411_ps=10#10821(data z 18. 7. 2011)

Příloha 7 HDP na 1 obyvatele v PPS porovnání ČR a Ústeckého kraje, EU 27 = 100

Zdroj: ČSÚ, [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/980047BDE1/\\$File/42101110.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/980047BDE1/$File/42101110.pdf)
(data k 22. 7. 2011).

Příloha 8 Průvodní text k dotazníku

Vážený pane/ paní,

děkuji Vám velice za ochotu podílet se na dotazníkovém šetření, týkajícího se výzkumu do jaké míry se malí a střední podnikatelé Ústeckého kraje, působící ve stavebnictví a příbuzných oborech, setkali s korupcí a jak korupci sami vnímají.

Samozřejmostí je naprostá anonymita informací, které poskytnete prostřednictvím tohoto dotazníku.

Vámi poskytnuté informace budou využity v bakalářské práci, kterou zpracovávám v rámci studia na Vysoké škole ekonomie a managementu v Praze, sídlící na adrese Nárožní 2600/9a, Praha 5.

Pokud vyjádříte svůj zájem o zaslání výsledků dotazníkového zkoumání, ráda Vám tyto zašlu.

Ještě jednou děkuji za spolupráci, které si obzvláště cením, jelikož vím, jak je čas cenný. Vyplnění dotazníku by Vám však mělo zabrat maximálně 5 minut. Dotazník obsahuje 6, respektive 10 uzavřených otázek.

Kontakt na Vaši firmu jsme získala na serveru Firmy.cz.

Jaroslava Křížková

Příloha 9 Dotazník

Dotazník je dobrovolný a anonymní. Informaci bude využito pouze k výzkumu v rámci bakalářské práce, kterou zpracovávám.

Vaši odpověď – pouze jednu – označte v příslušném sloupci znakem „X“

Dotazník

Pořad. číslo	Otázka	Ano	Ne
1.	Myslíte si, že korupčním jednáním ovlivněné veřejné zakázky mají vliv na celkovou ekonomickou prosperitu České republiky?		
2.	Oznámili byste závažné korupční jednání nějaké firmy, pokud byste za ohlášení, které by vedlo k potrestání pachatelů, obdrželi finanční odměnu v řádu desetitisíců korun?		
3.	Víte o někom konkrétním, kdo byl již za korupci potrestán?		
4.	Vnímáte případná rizika spojená s poskytnutím úplatku jako dostatečně odrazující od takového chování?		
5.	Myslíte si, že korupce negativně ovlivňuje rozvoj přímo Vaší firmy?		
6.	Účastní se Vaše firma výběrových řízení na veřejné zakázky?		

Následující otázky zodpovězte pouze pokud jste v předchozí otázce č. 6 odpověděli „ano“

7. Jaké procento z Vašich realizovaných zakázek tvoří veřejné zakázky?

pod 10 %	10 % - 50 %	50 % - 75 %	75 % - 100 %

8. V kolika procentech (kolika případech ze sta zakázek) jste již pro získání veřejné zakázky poskytli odměnu (úplatek)?

pod 10 %	10 % - 50 %	50 % - 75 %	75 % - 100 %

9. Jaká bývá výše odměny (úplatku) z celkové hodnoty veřejné zakázky?

pod 5 %	5 % - 10 %	10 % - 15 %	15 % - 20 %	nad 20 %	nevím

10. Z čeho jsou ve Vaší firmě odměny (úplatky) financovány?

Zahrnutý v ceně zakázky	Později zahrnutý ve „vícepracích“	Z prostředků firmy

Příloha 10 Přehled realizovaných veřejných zakázek z rozpočtu Ústeckého kraje v letech 2008 – 2010

Rok 2008		Celkem zakázek/celková cena bez DPH
Odbor/druh		
Celkem investiční rozpočet	počet	281,00
	Kč	2322842863,00
Celkem běžný rozpočet	počet	128,00
	Kč	450198922,00
Úhrnem	počet	409,00
	Kč	2773041785,00

Rok 2009		Celkem zakázek/celková cena bez DPH
Odbor/druh		
Celkem investiční rozpočet	počet	259,00
	Kč	876827565,00
Celkem běžný rozpočet	počet	190,00
	Kč	446459976,00
Úhrnem	počet	449,00
	Kč	1323287541,00

Rok 2010		Celkem zakázek/celková cena bez DPH
Odbor/druh		
Celkem investiční rozpočet	počet	189,00
	Kč	521472392,00
Celkem běžný rozpočet	počet	145,00
	Kč	373658034,00
Úhrnem	počet	334,00
	Kč	895130426,00

Zdroj: Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor investiční, odd. veřejných zakázek, dostupné z e-mailové korespondence: chmelikova.j@kr-ustecky.cz, ze dne 18. 7. 2011.

Příloha 11 Výdaje územních rozpočtů – krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí ve funkčním členění v roce 2009

ÚZEMNÍ ROZPOČTY

TERRITORIAL BUDGET

6-3. Výdaje kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí ve funkčním členění v roce 2009

v Ústeckém kraji

Region, municipalities and voluntary unions of municipalities expenditure: by function, 2009,

Ústecký Region

Pramen: Ministerstvo financí ČR
v mil. Kč

Source: Ministry of Finance of the CR
CZK million

	Celkem <i>Total</i>	v tom výdaje <i>Expenditure</i>		
		běžné <i>Current</i>	kapitálové <i>Capital</i>	
Všeobecná veřejná správa	4 148	3 854	295	<i>General public administration</i>
Průmysl, obchod, služby	101	72	29	<i>Industry, trade, services</i>
Zemědělství	102	79	23	<i>Agriculture</i>
Doprava	5 392	2 875	2 517	<i>Transport</i>
Vodní hospodářství	438	88	350	<i>Water utilization</i>
Kultura, tělovýchova a zájmová činnost	2 672	1 615	1 057	<i>Culture, physical training and hobbytry</i>
Bydlení a komunální služby	2 853	1 581	1 272	<i>Housing and municipal utilities</i>
Vzdělávání	9 215	8 235	980	<i>Education</i>
Zdraví	583	426	157	<i>Health</i>
Sociální věci	3 468	3 074	394	<i>Social security and welfare</i>
Obrana a bezpečnost	592	526	66	<i>Defence and safety</i>
Životní prostředí	1 177	1 077	100	<i>Environment</i>

Zdroj: ČSÚ, [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/980047BDE1/\\$File/42101110.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/980047BDE1/$File/42101110.pdf)
(data k 18. 7. 2011).